

Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni
Katedra soukromého práva a civilního procesu

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Ochrana osobních údajů

Václav Urbanec

2012

Na tomto místě bych velice rád poděkoval panu JUDr. Jindřichu Psutkovi, PhD. za to, že byl ochoten převzít a vést mou diplomovou práci, i přesto, že mám tak těžkopádné téma, a panu JUDr. Václavu Bednářovi, PhD. za to, že ve mně vzbudil zájem o civilní právo hmotné, a že mi byl v počátku ochoten vést práci na individuálně určené téma.

Velmi rád bych poděkoval zaměstnancům Úřadu pro ochranu osobních údajů, panu JUDr. Zdeňku Koudelkovi, řediteli odboru pro styk s veřejností, a panu Mgr. Ladislavu Hejlíkovi, vedoucímu oddělení stížností a konzultací, za jejich trpělivost při uvádění mé osoby do problematiky ochrany osobních údajů, jejich rady, podněty a připomínky, jež pro mne byly vždycky podnětné a napomáhali mi chápat tuto nelehkou a obsáhlou problematiku. A dále také paní Andree Sklenářové, referentce-knihovnici ze samostatného oddělení tiskového, jež mi nezištně a ochotně zpřístupnila veškeré možné dostupné publikace a podklady v knihovně Úřadu a zapůjčila mi je pro použití k mé diplomové práci, čímž mi byla neskutečně nápomocna.

A v neposlední řadě bych rád poděkoval mým rodičům za podporu, jež mi vyjadřovali po celou dobu mého studia, za což jsem jim neskonale vděčen.

Prohlašuji,

že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně a uvádím všechny prameny,
které jsem použil.

V Praze dne 29. března 2012

Obsah

Seznam použitých zkratk	9
Úvod	10
1. Historický vývoj právní úpravy ochrany osobních údajů	12
2. Současná právní úprava ochrany osobních údajů v České republice	14
3. Osobní údaje	15
3.1 Definice a typologie	15
3.2 Identifikační údaje	16
3.2.1 Jméno a příjmení	16
3.2.2 Datum a místo narození	17
3.2.3 Identifikační čísla	18
3.3 Adresní údaje	20
3.3.1 Místní doručovací adresy	20
3.3.2 Účastnické adresy	21
3.4 Popisné údaje	21
3.4.1 Popisné údaje běžně užívané k identifikaci	22
3.4.2 Popisné údaje užívané k hodnocení subjektu údajů	22
3.5 Citlivé údaje	22
4. Dokumenty a další formy záznamu osobních údajů	24
4.1 Zaznamenávání osobních údajů	24
4.2 Osobní doklady	25
4.3 Identifikační karty a předměty	27
4.4 Jiné listiny s osobními údaji	29

4.4.1 Smlouvy.....	29
4.4.2 Živnostenský list.....	30
4.4.3 Životopis.....	30
4.4.4 Osobní záznamy a deníky.....	31
4.4.5 Kroniky.....	31
4.5 Soubory listin a dokumentů s osobními údaji	32
4.5.1 Zdravotnická dokumentace	32
4.5.2 Osobní spisy	33
4.5.3 Úřední spisy.....	34
4.5.4 Vizitky	36
4.5.5 Korespondence	36
4.6 Obrazové, zvukové a audiovizuální dokumenty	37
4.6.1 Fotografie	37
4.6.2 Filmový a televizní záznam, videozáznam.....	37
4.7 Záznamy osobních údajů, počítače a internet	38
4.8 Nejběžnější formy výskytu osobních údajů	39
5. Zpracování a povinnosti při zpracování osobních údajů.....	40
5.1 Definice a způsoby zpracování.....	40
5.2 Zveřejňování osobních údajů	41
5.3 Zpracování, na které se zákon o ochraně osobních údajů nevztahuje.....	42
5.4 Povinnosti správce před zpracováním	42
5.4.1 Povinnost stanovit účel.....	42
5.4.2 Povinnost stanovit prostředky a způsob zpracování.....	43

5.4.3 Oznamovací povinnost	43
5.4.4 Povinnosti správce spojené s poskytnutím osobních údajů do zahraničí	44
5.5 Povinnosti správce při zpracování.....	45
5.5.1 Povinnost zpracovat přesné osobní údaje.....	45
5.5.2 Povinnost shromažďovat údaje odpovídající účelu a v nezbytném rozsahu.....	46
5.5.3 Povinnost uchovávat osobní údaje pouze po nezbytnou dobu	46
5.5.4 Povinnost zpracovávat osobní údaje v souladu s původním účelem....	47
5.5.5 Povinnost shromažďovat osobní údaje otevřeně.....	47
5.5.6 Povinnost nesdružovat osobní údaje	48
5.5.7 Povinnost přijmout bezpečnostní opatření	48
5.6 Povinnosti správce při ukončení zpracování	49
5.7 Povinnosti zpracovatele.....	49
5.8 Povinnosti zaměstnanců správce nebo zpracovatele, jiných a dalších osob	50
6. Subjekt údajů a jeho práva	51
6.1 Člověk jako subjekt údajů	51
6.2 Právo být informován o zpracování	52
6.3 Souhlas subjektu údajů.....	55
6.3.1 Informovaný souhlas	55
6.3.2 Předpokládaný souhlas	56
6.3.3 Souhlas se zpracováním citlivých údajů	57
6.3.4 Souhlas a zpracování osobních údajů jiného.....	58
6.4 Právo přístupu k osobním údajům.....	58

6.4.1	Přímý a nepřímý přístup k osobním údajům	58
6.4.2	Omezení a zvláštní úprava přístupu	60
6.4.3	Právo přístupu k osobním údajům v Evropské unii	62
6.5	Práva subjektu údajů vůči správci a zpracovateli.....	65
6.6	Právo obrátit se na kontrolní orgány	66
7.	Dozorové orgány a prosazování ochrany osobních údajů.....	68
7.1	Postavení, působnost a úkoly Úřadu pro ochranu osobních údajů.....	68
7.1.1	Postavení a působnost	68
7.1.2	Kontrolní činnost.....	70
7.1.3	Správní trestání.....	71
7.1.4	Registrace zpracování.....	74
7.1.5	Ostatní činnosti.....	75
7.2	Společné kontrolní orgány.....	77
7.2.1	Společný dozorový orgán pro Schengenský informační systém.....	77
7.2.2	Společný kontrolní orgán Europolu	79
7.2.3	Společný dozorový orgán pro Celní informační systém	80
7.2.4	Společný kontrolní orgán Eurojustu.....	81
7.3	Mezinárodní spolupráce v ochraně osobních údajů	82
7.4	Formy prosazování ochrany osobních údajů.....	85
7.4.1	Systémy ochrany	85
7.4.2	Etické kodexy	86
8.	Praxe aplikace ochrany osobních údajů	88
8.1	Právo na ochranu osobních údajů versus právo na přístup k informacím... ..	88

8.2 Problém Google.....	90
8.3 Kamerové systémy	92
8.4 Problematika DNA	94
Závěr.....	96
Summary	99
Seznam použitých zdrojů	100
Literatura	100
Články	101
Právní předpisy.....	101
Judikatura	104
Internetové zdroje.....	105

Seznam použitých zkratk

Ústava	Ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992, Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
LZPS	Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.
ObčZ	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ZOOÚ	Zákon č. 101/2000 Sb., zákon o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Úmluva č. 108	Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat, přijatá Radou Evropy 28. ledna 1981
směrnice 95/46/ES	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů
směrnice 2002/58/ES	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002, o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací
směrnice 2006/24/ES	Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2006/24/ES ze dne 15. března 2006, o uchovávání údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí a o změně směrnice 2002/58/ES
CIS	Celní informační systém
SIS	Schengenský informační systém
SKO	Společný kontrolní orgán
ÚOOÚ	Úřad pro ochranu osobních údajů

Úvod

Ochrana osobních údajů patří mezi nejdynamičtější se rozvíjející pododvětví soukromého práva. Není však možné jej vnímat čistě jako soukromoprávní úpravu. Ochrana osobních údajů jako taková se vztahuje k ústavnímu právu (LZPS¹), civilnímu právu (ObčZ, ÚOOÚ), správnímu právu (správní řád), mezinárodnímu právu (Úmluva č. 108) a v neposlední řadě pochopitelně k právu Evropské unie (Směrnice 95/46/ES).

I přesto, že je právní úprava ochrany osobních údajů citlivým veřejným tématem, stále se naráží na názory, kdy je ochrana osobních údajů považována za zbytečnou, že ochranu osobních údajů dotyčný subjekt nepotřebuje atd. Tyto subjekty práva často přehlíží snadnost zneužití osobních údajů, zvláště v době, kdy se stále dynamičtěji vyvíjí kybernetické prostředí, včetně elektronických prostředků. Autor práce ze své praxe na ÚOOÚ ví, že nebývá výjimkou situace, kdy subjekt považující ochranu osobních údajů za zbytečnou, se v důsledku svého neúspěchu u reklamace či v jiných právních situacích, obrací na ÚOOÚ, aby tuto „nespravedlnost“ napravil. Bohužel toto zneužívání ÚOOÚ zatěžuje nemalou měrou. Podobným příkladem je i lenost advokátních kanceláří, resp. právníků vůbec, poradit si s jistou právní otázkou, a po „převrácení“ problému do roviny ochrany osobních údajů se opět obrací na ÚOOÚ.

Můžeme předpokládat, že je to způsobeno stále malou obeznameností veřejnosti s problematikou ochrany osobních údajů, zcela jistě je to způsobeno podceněním problematiky ze strany správců a zpracovatelů osobních údajů, kteří stále nevyvíjí dostatečnou aktivitu v osvětě ochrany osobních údajů u subjektů údajů.

Proto se práce snaží komplexně pojmut problematiku ochrany osobních údajů. První část můžeme označit jako historicko-normativní úvod. Další část označuji jako stať, která tvoří kostru práce, a dává teoretický základ ochrany osobních údajů. Začínáme celkovou charakteristikou pojmu osobní údaj, dále upozorňujeme na základní možnosti uložení osobních údajů v dokumentech a jiných možných formách záznamu, pokračuje se problematikou zpracování osobních údajů, a také povinnostmi při zpracování osobních údajů. V závěru se

---

¹ KLÍMA, K. *Ústavní právo*. 3. rozšířené vydání. Plzeň : Aleš Čeněk, 2006, s. 168-170

věnuje část postavení člověka, jakožto subjektu údajů a jeho právům ve vztahu s ochranou osobních údajů. Teoretická část je zakončena popisem dozorových orgánů, jejich působnosti a výkonu ochrany osobních údajů, včetně prosazování ochrany osobních údajů. Úplný závěr je věnován praktickému exkurzu do problematiky, s níž autor práce přišel do styku a obeznámil se s ní v rámci svého působení na ÚOOÚ. Vybráno bylo několik případů z praxe, na které se upozorňuje, a o kterých si autor myslí, že budou mít do budoucna ještě význam, včetně možných úprav v legislativním procesu.

1. Historický vývoj právní úpravy ochrany osobních údajů

Celkově vzato můžeme říci, že k prvnímu systematickému zpracování osobních údajů, a zároveň nutno říci, že i bohužel k jeho zneužití, došlo v rámci nacistického Německa.

Ochrana osobních údajů se začala normativně vyvíjet až v 70. letech 20. století, s rozvojem užívání počítačů, což představovalo potencionální hrozbu manipulace s osobními údaji, která rychle vzrůstala. Ve Velké Británii bylo v roce 1972 zveřejněno ve zprávě Výboru pro soukromí doporučení Mladšího výboru, které obsahovalo deset doporučujících principů pro užívání počítačů, které zpracovávaly osobní údaje.²

Úmluva č 108., o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat, přijatá Radou Evropy 28. ledna 1981 přinesla první komplexní úpravu ochrany osobních údajů na celoevropské úrovni, a zároveň se stala hybnou silou pro zabývání se problematikou ochrany osobních údajů. Tato úmluva má význam do dnešních dnů, nejen svou závazností, a stále představuje významný právní pramen pro ochranu osobních údajů.

Dalším významným momentem bylo vydání směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, která znamenala v rámci Evropských společenství povinnost provést jí do právních řádů členských států. Tato směrnice se stala závaznou také pro Českou republiku po vstupu do Evropské unie, jejíž provedení předem představuje ZOOÚ.

Než byl v České republice přijat ZOOÚ, byl zde účinný zákon č. 256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech, který představoval jeden z posledních zákonů přijatých Federálním shromážděním České a Slovenské Federativní Republiky. Tento zákon měl však jeden z velkých nedostatků, a to sice ten, že nezřizoval žádný nezávislý dozorový orgán pro ochranu osobních údajů. Důsledkem absence tohoto orgánu byla minimální informovanost české veřejnosti o existenci zákona samotného a možnosti hájit tato svá práva. Pochopitelně se tato velmi slabá informovanost vztahovala i na

---

² CAREY, P. *Data protection : A practical guide to UK and EU Law*. Second edition. Great Britain : Oxford University Press, 2004, s. 1-8

povědomost o ochraně osobních jako fenoménu, jehož význam roste souběžně s překotným rozvojem informačních technologií. Tento stav se zlepšil po přijetí právě zmíněného ZOOÚ, který takový nezávislý dozorový orgán zřídil.³

---

³ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 329

2. **Současná právní úprava ochrany osobních údajů v České republice**

Výchozím bodem pro ochranu osobních údajů musejí být stanovené mantinely s tou největší právní silou, což znamená na úrovni ústavních zákonů. V našem právním řádu tento mantinel představuje LZPS, kde je řečeno, že každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě. Pokud tuto úpravu porovnáme s Listinou základních práv Evropské unie, kde je stanoveno, že každý má právo na ochranu osobních údajů, které se ho týkají, že tyto údaje musí být zpracovány korektně, k přesně stanoveným účelům a na základě souhlasu dotčené osoby nebo na základě jiného oprávněného důvodu stanoveného zákonem, zároveň má každý právo na přístup k údajům, které o něm byly shromážděny, a má právo na jejich opravu, a že na dodržování těchto pravidel dohlíží nezávislý orgán, zjistíme, že naše úprava je poměrně zastaralá a nmoderní, a nebylo by od věci (když se dnes tak často hovoří o revizi Ústavy) zauvažovat i o revizi základních práv.

Ochrana osobních údajů „upravuje velký počet zákonů. Jsou to až na vzácné výjimky tytéž zákony, které upravují přístup k informacím, pokud mezi takovými informacemi jsou i osobní údaje. I když v řadě států je ochrana osobních údajů zakotvena v ústavě (např. Finsko, Nizozemí, Portugalsko, Řecko a mnoho dalších), za výraz náležité úpravy se všeobecně považuje existence zákona o ochraně osobních údajů. Aktuální český zákon byl vyhlášen jako zákon č. 101/2000 SB., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, a doby napsání této práce byl již dvaadvacetkrát novelizován.“⁴

---

⁴ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 9-10

3. Osobní údaje

3.1 Definice a typologie

Je dobrým zvykem při výkladu jisté problematiky charakterizovat a definovat pojem, kterého se práce týká. V souvislosti s touto prací je to především pojem osobní údaj. Osobní údaj, tak jak je vnímám ZOOÚ, je jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů. Subjekt údajů se považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze subjekt údajů přímo či nepřímo identifikovat zejména na základě čísla, kódu nebo jednoho či více prvků, specifických pro jeho fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu. Tato charakteristika de facto přímo provádí znění definice směrnice 95/46/ES.

Osobní údaj není údajem stojícím sám o sobě, aby byl údaj, tj. nějaká informace, osobním údajem, je třeba jí vztáhnout k subjektu údajů. Teprve tímto provázáním údaje na fyzickou osobu nám vzniká údaj osobní. Znamená to, že v praxi můžeme mít údaj student Právnické fakulty Západočeské univerzity v Plzni, ale sám o sobě tento údaj v rámci Plzeňské fakulty Západočeské univerzity v Plzni neznámá nic. Teprve, když řekneme Václav Urbanec, student Právnické fakulty Západočeské univerzity v Plzni, získáváme údaj, který dokážeme vztáhnout na konkrétní subjekt, a tím získáváme osobní údaj.

„Nesprávné jsou úvahy o samotném osobním údaji nebo osobním údajem samém o sobě. O osobních údajích nemá smysl takto uvažovat: existují a jsou používány v reálném životě, v němž nikdy nejsou samy o sobě, ale vždy v určitých souvislostech a vztazích.

Subjektem údajů je fyzická osoba jako párový pojem k osobě právnické. Přes jednoznačnost definice osobního údaje v ZOOÚ a vazbu definice i zákona na článek LZPS byly činěny pokusy domáhat se ochrany podle ZOOÚ pro právnické osoby. Publikovaná judikatura, jež se tímto problémem zabývá, označuje argumentaci tímto zákonem ve vztahu k právnické osobě za nepřijatelnou⁵.“⁶

---

⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu (6 A 83/2001-39)

⁶ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 20-21

Typologie osobních údajů se rozvíjí na základě všech údajů s výjimkou identifikačních, které představují úvod do problematiky všech údajů ostatních. Teprve při použití ostatních údajů (kontaktní a popisné) může dojít k narušení soukromí. „Již po řadu desetiletí prostě v našich civilizačních podmínkách platí, že za identifikační má smysl považovat, a jako takový tedy označit osobní údaj, který lze použít k určení totožnosti subjektu v různých kontextech a za použití pouze dalších údajů plnících stejnou funkci a který se navíc vyskytuje v úředních záznamech, a to právě jako údaj, u něhož se plnění identifikační funkce otevřeně vyhláší. Zjednodušeně, ale nikoli nepřesně lze říci, že identifikační údaje lze použít v oficiálním společenském (veřejném) styku. Osobní údaj, který lze použít k identifikaci pouze v jediném kontextu (např. učitelka v obci s padesáti obyvateli, kde žije právě jedna učitelka, ale ne v obci se sedmdesáti tisíci obyvateli), proto není údajem identifikačním. Vhodnější je označit ho např. jako údaj popisný, využitelný také pro identifikaci subjektu údajů.“⁷

3.2 Identifikační údaje

„Základními identifikačními údaji obyvatele České republiky jsou nepochybně jméno a příjmení, jež požívají ochrany jako součást základních práv. Tyto údaje jsou člověku přiděleny v zásadě volným aktem, na rozdíl od základních údajů, které jsou zjištěny a jako jednou zjištěné v souladu s existující skutečností předepsaným způsobem, tj. převážně úředně zaznamenány. Součástí těch druhých jsou číselné hodnoty a místní (zeměpisné) názvy a některé z nich plní současně i funkci kontaktní. Třetí podskupinu identifikačních údajů představují v podstatě arbitrárně a náhodně fyzické osobě přidělované ad hoc vytvářené osobní údaje.“⁸

3.2.1 Jméno a příjmení

Jméno a příjmení upravuje zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a

---

⁷ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 21-22

⁸ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 53-54

příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Právo užívat jméno a příjmení má každý občan České republiky. Když je někde nějaké právo, bývá s ním zpravidla spojena i nějaká povinnost. Povinností je používání jména a příjmení při úředním styku, tj. ve styku s orgány veřejné moci. Právo na ochranu těchto dvou základních identifikačních údajů máme všude tam, kde jsou používány ve spojení s dalšími osobními údaji soukromého charakteru, se zákonem stanovenými výjimkami. „Toto právo však ztrácíme tam, kde je jméno a příjmení ve vztahu k našim aktivitám veřejného charakteru. Staneme-li se členem, v zaměstnání, politické straně či sportovním klubu, musí naše jméno a příjmení sloužit pro vnitřní komunikaci v tomto kolektivu a podle určitých zásad i pro komunikaci s veřejností nebo úřady. Závisí to i na stanovách a vnitřních mechanismech dané komunity. Ve výjimečných případech (členové řádů) mohou zůstat původní identifikační údaje utajeny a být nahrazeny jménem přijatým.“⁹

Do matriční knihy nelze zapsat jména zkomolená, zdrobnělá a domácká. Osobě mužského pohlaví nelze zapsat jméno ženské a naopak. Dále se nezapíše jméno, které je užíváno žijícím sourozencem, mají-li sourozenci společné rodiče.

Z veřejného života jsou nám ovšem známa jména fiktivní, tzv. fiktonyma nebo pseudonyma. Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, přináší definici pseudonymu jako jména krycího nebo umělecké značky. S fiktonymy pracují i jiné zákony, např. o Polici České republiky, o Bezpečnostní informační službě nebo o Vojenském zpravodajství.

3.2.2 Datum a místo narození

Datum a místo narození jsou osobní údaje přiřazované subjektu údaje jako údaje transakční. Ani jeden údaj se nemůže změnit. Může se stát, že místo narození změní v běhu času změnit své označení (např. Zlín – Gottwaldov - Zlín). Datum a místo narození upravuje také zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších

---

⁹ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 55

předpisů. Do matriční knihy se zapisují den, měsíc a rok narození, a společně s místem narození také do rodného listu. Není třeba vždy užívat celou podobu data narození, někdy postačí jen rok narození. Výhodou těchto údajů je jejich konstantnost, na rozdíl třeba od adresy subjektu údajů.¹⁰

3.2.3 Identifikační čísla

Účelem identifikačních údajů je zjištění totožnosti subjektu údajů právě na základě jednoho přiřazeného „klíče“ který byl subjektu údajů přiřazen. Tuto funkci zpravidla nevykonává samostatně, ale ve spojení s dalšími údaji, jako jsou např. jméno, příjmení a adresa¹¹.

➤ Rodné číslo

„Rodné číslo je identifikační číslo fyzické osoby a původně bylo zavedeno pro účely sociálního zabezpečení a statistické účely. Rodné číslo je po narození subjektu údajů přiděleno jako jeho konstantní osobní údaj, a je proto osobním údajem primárním. Jeho snadná a univerzální použitelnost vedly k tomu, že v 90. letech 20. století se udání rodného čísla pro nejrůznější účely, a to i tam, kde předmětem činnosti orgánu zjišťujícího a dále zpracovávajícího rodné číslo nebyla primárně činnost subjektu údajů¹². Za krajní případ lze považovat povinné uvádění rodných čísel všech spolumatitelů chmelnice při splnění jednoduchého evidenčního úkonu ohlášení změny kultury chmele“¹³, což již dnes nehrozí, nicméně s ohledem na podobu daňového identifikačního čísla není tato situace výrazně odlišná.

Za zmínku zde jistě stojí v souvislosti se zákonem č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, kde se navrhuje z občanských

---

¹⁰ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 58

¹¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu (7 As 58/2002-40) - zpracování osobních údajů (včetně rodného čísla) čtenářů veřejnými knihovnami

¹² Rozsudek Nejvyššího správního soudu (1 As 36/2008-77) - zpracování osobních údajů (včetně rodného čísla) exekutorem

¹³ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 60

průkazů úplně vypustit zápis rodného čísla, a to k 1. lednu 2020. K ukončení zápisu tohoto údaje tedy dojde až poté, co bude systém základních registrů fungovat 8 let a zajišťovat online aktualizovaný elektronický přístup k údajům vedeným o občanech. Systém základních registrů navíc používá jiné identifikátory než rodné číslo, a lze tedy předpokládat, že dojde k postupnému utlumování používání rodného čísla pro identifikaci fyzické osoby. Při vytváření registru obyvatel lze pro jednoznačnou identifikaci fyzické osoby využívat rodné číslo, avšak nejdéle do 31. prosince 2025.

➤ Další identifikační čísla

V tomto podvodu uvedu jen několik příkladů z praxe, se kterými se člověk může setkat. Prvním dalším identifikačním číslem je pro nás všechny běžně známé číslo občanského průkazu. Stejně jako podle rodného čísla, lze dle čísla občanského průkazu bezpečně určit konkrétní subjekt. Jediným rozdílem je přiřazení identifikačního čísla až po dovršení patnácti let věku.

Další běžné identifikační číslo je „číslo služebního průkazu vydaného zaměstnavatelem, které je vhodné použít společně s názvem a adresou této organizace, pro identifikaci např. při vstupu do budovy za účelem služebního jednání. I podle těchto údajů by tak mohla být tato osoba v případě nutnosti vyhledána. Tak může být při služebním jednání nahrazeno poskytnutí čísla občanského průkazu nebo cestovního dokladu. U policistů a strážníků obecní policie slouží identifikační číslo umístěné na stejnokroji a u orgánů přepravní kontroly číslo služebního průkazu k následné identifikaci kontrolujícího v případě stížnosti kontrolovaného občana.

Osobní číslo zaměstnance slouží pro interní potřeby zaměstnavatele při vedení personální a mzdové agendy, v některých případech se uplatňuje i při jednání zaměstnance navenek.¹⁴

---

¹⁴ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 70

3.3 Adresní údaje

„Všechny adresní údaje mají na rozdíl od jména a příjmení, data a místa narození a identifikačních čísel nějaký smysl samy o sobě, daný tím, že je-li něco adresou, pak má smysl se tam obracet a někoho tam nalézt. To je podstata současně identifikační a kontaktní funkce. Za součást identifikačních údajů v souladu s jejich vymezením především pro úřední potřebu se považují adresy pobytu a kontaktní adresy pro doručování jak fyzické, tak s využitím různých komunikačních forem (pevná telefonní linka domů a do zaměstnání, číslo mobilního telefonu, číslo faxového přístroje, adresa elektronické pošty aj.). Adresní údaje fyzických osob zaznamenané ve veřejně přístupných seznamech (veřejné seznamy ze zákona, telefonní seznam aj.) jsou oprávněně zveřejněnými osobními údaji.“¹⁵

3.3.1 Místní doručovací adresy

Pro doručování známe dvě charakteristiky adres. První je adresa trvalého bydliště, druhá je adresa přechodného pobytu. První charakterizuje zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, jako místo trvalého pobytu občana v České republice, které si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Občan může mít jen jedno místo trvalého pobytu, a to v objektu, který je podle zvláštního právního předpisu označen číslem popisným nebo evidenčním, popřípadě orientačním číslem a který je podle zvláštního právního předpisu určen pro bydlení, ubytování nebo individuální rekreaci.

Druhou adresu, adresu přechodného pobytu, není dnes povinnost jakkoli oznamovat či hlásit. Nicméně můžeme říct, že v praxi má své opodstatnění, např. pro doručování zásilek v době mateřské dovolené, kterou rodička tráví u svých rodičů z důvodu lepší péče a zabezpečení.

Třetí adresou může být adresa zaměstnavatele, která slouží pro odlišení

---

¹⁵ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 70

soukromé a služební komunikace.

3.3.2 Účastnické adresy

„Druhou skupinu adres označujeme jako účastnické proto, že toto označení je nezávislé na fyzické podstatě adresy a současně vyjadřuje podstatný znak odlišující takové adresy od předchozích – existence adresy je vázána na účastnický vztah, zpravidla vůči poskytovateli nějaké služby. Charakteristickým znakem účastnických adres je z hlediska osobních údajů to, že se standardně zobrazují, zaznamenávají a přenášejí dvě účastnické adresy. U poštovní doručovací adresy je uvádění odesílatele věcí arbitrárního rozhodnutí a je předepsáno u vybraných služeb; anonymní dopisy byly, jsou a patrně budou. U účastnických adres je třeba použít dodatečná opatření umožňující skrytí iniciátora komunikace.“¹⁶

Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, upravuje nejvýznamnější účastnické adresy, kterými jsou telefonní číslo, faxové číslo či volací značka v radiokomunikačním spojení. Dalšími účastnickými adresami jsou bezesporu adresa elektronické pošty, resp. e-mail.

3.4 Popisné údaje

Popisné údaje dotvářejí konkrétní a kompletní obraz fyzické osoby. Patří sem údaje o podobě, původu, fyzických a psychických dispozicích či indispozicích, dosaženém vzdělání a dosavadním průběhu zaměstnání, rodinných vztazích, chování, zvycích, názorech, majetkových poměrech apod. Dle ZOOÚ jsou to obecně specifické prvky pro fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu subjektu údajů.

---

¹⁶ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 72

3.4.1 Popisné údaje běžně užívané k identifikaci

Tyto údaje mají velkou rozlišovací schopnost a jsou způsobilé plnit identifikační funkci. Do této skupiny údajů patří typicky tituly uváděné před nebo za jménem, jedná se především o tituly akademické, jako příklad nám může složit jméno Karel Eliáš a prof. Karel Eliáš, přičemž z druhého je zřejmé (celorepublikově) koho máme na mysli. Dále sem můžeme řadit zákaznická čísla, např. na základě smlouvy, zejména pojistné smlouvy, nebo čísla účtů či ad hoc přiřazená čísla, např. startovní.¹⁷

3.4.2 Popisné údaje užívané k hodnocení subjektu údajů

Těmito údaji rozumíme údaje využitelné pro hodnocení a k identifikaci subjektu údajů. Patří se označení povolání (profesor na vysoké škole, advokát či podnikový právník), nebo označení životních postojů či životního stylu. Jako typický reprezentativní vzorek popisných údajů může sloužit formulář pro sčítání domů a bytů. Pokud dojde k rychlému zpracování, může se dojít k závěrům typu „žije si nad poměry“ nebo „má náročné koníčky“.¹⁸

3.5 Citlivé údaje

„Zvláštním druhem, nebo skupinou osobních údajů jsou ty údaje, které se týkají fyzické osoby velmi blízce a jejichž zpracování je s to do značné míry zasáhnout soukromou sféru člověka. ZOOÚ je označuje za osobní údaje citlivé a jejich paleta není samoučelná. Vychází především z mezinárodních pramenů. Směrnice 95/46/ES definuje v článku 8 tzv. zvláštní kategorie osobních údajů, což jsou takové údaje, které odhalují rasový či etnický původ, politické názory, náboženské nebo filozofické přesvědčení, odborovou příslušnost, jakož

---

¹⁷ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 76-77

¹⁸ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 79

i zpracování údajů týkajících se zdraví a sexuálního života.

Dle ZOOÚ je citlivým údajem osobní údaj vypovídající o národnostním, rasovém nebo etnickém původu, politických postojích, členství v odborových organizacích, náboženství a filozofickém přesvědčení, odsouzení za trestný čin, zdravotním stavu a sexuálním životě subjektu údajů a genetický údaj subjektu údajů. K citlivým údajům se řadí také biometrický údaj, který umožňuje přímou identifikaci nebo autentizaci subjektu údajů.

4. Dokumenty a další formy záznamu osobních údajů

4.1 Zaznamenávání osobních údajů

Cílem této části práce je poskytnout „přehled nejrozšířenějších dokumentů obsahujících identifikační údaje, sloužících k prokazování těchto údajů nebo k jejich zajišťování. Doplnkově jsou uvedeny další formy zaznamenávání osobních údajů, které jsou buď apriori určeny pro pozdější zpracování osobních údajů, nebo se pro takové zpracování bez ohledu na prvotní funkci používají.“¹⁹

V této souvislosti jsou významnými pojmy veřejná listina a osobní doklad.

Veřejná listina je ve smyslu ustanovení § 134 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, listina vydaná soudy České republiky nebo jinými státními orgány v mezích jejich pravomoci, jakož i listina, která je zvláštními předpisy prohlášena za veřejnou. Pokud listina potvrzuje, že jde o nařízení nebo prohlášení orgánu, který listinu vydal, a není-li dokázán opak, i pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno. Rozšířením pojmu veřejné listiny přináší zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, kde je v ustanovení § 53 odst. 3 uvedeno, že listiny vydané soudy České republiky nebo jinými státními orgány nebo orgány územních samosprávných celků v mezích jejich pravomoci, jakož i listiny, které jsou zvláštními zákony prohlášeny za veřejné, potvrzují, že jde o prohlášení orgánu, který listinu vydal, a není-li dokázán opak, potvrzují i pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno. Je zde rozšířen okruh subjektů, kteří mohou vydávat veřejné listiny o orgány samosprávných celků. Padělání nebo pozměnění veřejné listiny je dle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, trestným činem, za nějž může být uloženo odnětí svobody až na tři léta nebo zákaz činnosti

Osobní doklad je významným pramenem osobních údajů. Osobní doklad může být vydán na určitou dobu, některý může mít trvalou platnost. „O vedení veřejné listiny namísto vydání je namíste hovořit vždy, když vydání osobního dokladu subjektu údajů je vázáno na vedení odpovídajícího úředního seznamu (soupisu, registru, evidence) bez ohledu na to, zda úřední seznam má status

---

¹⁹ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 96

veřejného seznamu nebo seznamu s úžeji nastavenými právy přístupu subjektu údajů a jiných osob.²⁰

4.2 Osobní doklady

V rámci tohoto bodu uvedu nejrozšířenější a nejznámější osobní doklady. Prvním takovým dokladem je rodný list. Rodným listem prokazujeme svou totožnost v zákonem stanovených případech. Rodný list obsahuje jméno, popřípadě jména, a příjmení dítěte, den, měsíc a rok narození, rodné číslo, místo narození a pohlaví dítěte, jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, datum a místo narození a rodná čísla rodičů dítěte; v případě nezrušitelného osvojení osvojitele či osvojitelů a datum, jméno, příjmení a podpis matrikáře, označení matričního úřadu a otisk razítka matričního úřadu, který doklad vydává. Rodný list je například potřebný pro uzavření manželství nebo při žádosti o vydání občanské průkazu.

Oddací list obsahuje den, měsíc, rok a místo uzavření manželství, jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, manželů a jejich rodná čísla, den, měsíc, rok a místo narození manželů, osobní stav manželů, jména, příjmení, popřípadě rodná příjmení, rodičů manželů, dohodu manželů o příjmení a dohodu o příjmení jejich společných dětí, jestliže si manželé ponechali dosavadní příjmení, a to v mužském a ženském tvaru a datum, jméno, příjmení a podpis matrikáře, označení matričního úřadu a otisk razítka matričního úřadu, který doklad vydává. Oddací list předkládá jeden z rodičů při zápisu do knihy narození dítěte narozeného za trvání manželství.

Úmrtní list obsahuje den, měsíc, rok a místo úmrtí, jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, zemřelého, den, měsíc, rok a místo narození zemřelého, rodné číslo, osobní stav, pohlaví, místo trvalého pobytu zemřelého, jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, a rodné číslo žijícího manžela, datum, jméno, popřípadě jména, příjmení a podpis matrikáře, označení matričního úřadu a otisk razítka matričního úřadu, který doklad vydává. Úmrtní list se předkládá sporadicky, například při žádosti o

---

²⁰ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 96

povolení změny jména nebo příjmení, pokud jde o ovdovělé osoby nebo při uplatnění nároků vlastnických práv pozůstalých.

Občanský průkaz je veřejná listina, kterou občan prokazuje své jméno, popřípadě jména, příjmení, podobu a státní občanství České republiky (dále jen „státní občanství“), jakož i další údaje v ní zapsané podle zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů. Do občanského průkazu se zapisují mimo výše uvedeného jména, popřípadě jmen a příjmení, také pohlaví, státní občanství, datum, místo a okres narození, rodné číslo, adresa místa trvalého pobytu a rodinný stav nebo registrované partnerství (dále jen „partnerství“), úřední záznamy obsahující nezkrácenou podobu jména, popřípadě jmen a příjmení, datum skončení platnosti, číslo a datum vydání občanského průkazu a označení úřadu, který jej vydal, a dále je dobré znát strojově zapisované údaje, kterými jsou kód dokladu, kód vydávajícího státu, číslo dokladu, kontrolní číslice, datum narození, kontrolní číslice, pohlaví, datum platnosti, kontrolní číslice, státní občanství, celková kontrolní číslice, příjmení, jméno, popřípadě jména občana; kontrolní číslice a celková kontrolní číslice jsou číselným vyjádřením vybraných údajů ve strojově čitelné zóně, a do 2D kódu se zapisuje číslo občanského průkazu. 2D kód je dvoudimenzionální čárový kód s vysokou informační hodnotou a schopností detekce a oprav při jeho porušení. Občan, který dosáhl věku 15 let věku a má trvalý pobyt na území České republiky, je povinen mít občanský průkaz u sebe. Pro občanský průkaz platí zákaz dávání průkazu do zástavy a zákaz odebírání průkazu při vstupu do objektů nebo na pozemky. Dále je zakázáno pořizovat jakýmkoliv prostředky kopie občanského průkazu bez prokazatelného souhlasu občana, kterému byl občanský průkaz vydán, pokud zvláštní zákon nebo mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, nestanoví jinak. „Souhlas s pořizováním kopie občanského průkazu není souhlasem se zpracováním osobních údajů, bez ohledu na to, že zákon o občanských průkazech na ZOOÚ odkazuje. Tento souhlas je souhlasem s tím, k čemu je udělen a získán. Pořízení kopie občanského průkazu je stanoveno pouze zákonem č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů (ustanovení § 6 odst. 5 písm. c)), zákonem č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších

předpisů (ustanovení § 17b odst. 2 a § 22b), a také zákonem č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (ustanovení § 8 odst. 8, § 9 odst. 1, § 10 odst. 3 a 4, § 11 odst. 4 písm. b) a § 16 odst. 1), též známým jako „zákon o praní špinavých peněz“.

Jako poslední osobní doklad zde uvedu řidičský průkaz. Řidičský průkaz je veřejná listina, která osvědčuje řidičské oprávnění držitele a jeho rozsah a kterou držitel prokazuje své jméno, příjmení a podobu, jakož i další údaje v ní zapsané podle zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále se v řidičském průkazu uvádí datum a místo narození držitele, rodné číslo držitele, pokud mu bylo přiděleno, fotografii nebo jinou formou pořízenou podobenku držitele, obec obvyklého bydliště držitele na území České republiky, podpis držitele, skupiny a podskupiny řidičského oprávnění, jejichž udělení držiteli řidičský průkaz osvědčuje, a datum prvního udělení řidičského oprávnění pro každou skupinu a podskupinu řidičského oprávnění, datum vydání řidičského průkazu, datum platnosti řidičského průkazu, název a sídlo úřadu, který řidičský průkaz vydal, sérii a číslo řidičského průkazu a záznamy o podmínění, omezení nebo rozšíření rozsahu řidičského oprávnění nebo o profesní způsobilosti řidiče. Platí zde stejná zásada jako u občanského průkazu, tj. zákaz ponechávání a přijímání řidičského průkazu jako zástavy a zákaz odebírání při vstupu do objektů nebo na pozemky. „Řidičský průkaz je s ohledem na status veřejné listiny akceptován jako doklad prokazující totožnost. Je tomu tak proto, že obsahuje také fotografii.“²¹

4.3 Identifikační karty a předměty

Jelikož je doba, kdy byly doklady vydávány v knižní formě, uvedu zde jen pro ilustraci pár identifikačních karet, které jsou v dnešní době nejznámější. Prvním je cestovní doklad, který v případě, že je vydáván na dobu delší než jeden rok má vždy mimo strojově čitelných a dalších údajů uvedených v zákoně č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech, ve znění pozdějších předpisů, také

---

²¹ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 101

biometrické údaje. V rámci tohoto zákona jsou biometrické údaje vnímány jako údaje o zobrazení obličeje a údaje o otiscích prstů rukou. Biometrické údaje lze použít výlučně pro ověřování pravosti cestovního dokladu a ověření totožnosti občana pomocí osobních údajů zapsaných v cestovním dokladu, popřípadě porovnání biometrických údajů zpracovaných v nosiči dat prostřednictvím technického zařízení umožňujícího srovnání aktuálně zobrazených biometrických údajů občana s biometrickými údaji zpracovanými v nosiči dat cestovního dokladu.

Dalším typickým příkladem takové karty je čipová karta Opencard, jejímž vydavatelem je Magistrát hlavního města Prahy. Přímo na kartě jsou vytištěny pouze jméno, příjmení a fotografie držitele. Tyto údaje slouží k ověření totožnosti držitele při některých operacích, např. přepravní kontrole. V bezkontaktním čipu je nahráno datum narození, a to z důvodu prokazování nároku na slevy v Pražské integrované dopravě (PID) na základě věku. Tento údaj je šifrován a je přístupný jen oprávněnému čtecímu zařízení sloužícímu výše uvedenému účelu. Tuto kartu zde uvádím také proto, že byla předmětem zájmu ÚOOÚ, jehož výsledkem bylo vyzvání Magistrátu hlavního města Prahy ke zřízení druhého typu karty, která bude vydávána jako tzv. bílá karta (často nesprávně označována jako anonymní²²). Jsou tedy dva druhy čipových karet, jeden druh má pouze bezkontaktní čip, druhý druh má jak bezkontaktní, tak i kontaktní čip. U tzv. bílé karty (pouze bezkontaktní čip) se provádí jednorázové zpracování osobních údajů v rozsahu jméno, příjmení a datum narození, s tím, že tyto osobní údaje budou přeneseny na potisk karty a nebudou dále uchovávány. Dopravní podnik hlavního města Prahy, tak může na anonymní personalizovanou kartu nahrát nepřenositelný a neslevový kupon.

Do této skupiny pochopitelně mohou patřit i implantabilní čipy apod., ale podle mého názoru zatím není třeba tento druh nějak výrazně rozebírat z důvodu jeho minimálního rozšíření. Nicméně je potřeba jistě tento druh identifikačního prostředku bedlivě sledovat, především z morálních a etických důvodů, jež by mohly být narušeny a vést k zásadním narušením základních práv člověka.

---

²² BARTÍK, V., JANEČKOVÁ, E. Ochrana osobních údajů v aplikační praxi (vybrané otázky). 1. vydání. Praha : Linde, 2009, s. 187

4.4. Jiné listiny s osobními údaji

„Jistým pramenem osobních údajů – nejen identifikačních – jsou i některé další listinné dokumenty. Za nejvýznamnější z nich lze jistě považovat písemné smlouvy různého druhu, životopisy (nejlépe vlastní) a osobní záznamy.“²³

4.4.1 Smlouvy

Jak již bylo řečeno výše, je písemná smlouva jedním z nevýznamnějších pramenů osobních údajů. Minimální požadavky na osobní identifikační údaje jsou dovozovány z ObčZ. Některý smluvní typy a jejich nároky na uváděné identifikační údaje jsou obsaženy i v jiných zákonech.

V ustanovení § 43 ObčZ je uvedeno, že účastníci jsou povinni dbát, aby při úpravě smluvních vztahů bylo odstraněno vše, co by mohlo vést ke vzniku rozporů. Vznik sporu může bezpochyby způsobit neuvedení správných, korektních identifikačních údajů. Dříve byl v ObčZ v rámci spotřebitelských smluv, konkrétně ve zvláštních ustanoveních o ochraně spotřebitele při uzavírání smlouvy o užívání budovy nebo její části na časový úsek, uveden rozsah identifikačních údajů nutných pro uzavření smlouvy. Tato úprava byla považována za modelovou. Tato ustanovení ObčZ však byla zrušena a je tedy potřeba se podívat do jiných zákonů a analogicky tato ustanovení použít. V základních ustanoveních o smlouvě o běžném účtu obsažených v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších zákonů, nalezneme, že banka ve smlouvě o běžném účtu označí majitele účtu uvedením jména, příjmení, bydliště a rodného čísla nebo data narození majitele, popřípadě obchodní firmy, místa podnikání a identifikačního čísla, jde-li o osobu fyzickou. Další úpravu nalezneme v zákoně č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, ve znění pozdějších předpisů, kde je uvedeno, že pojistitel je oprávněn zabezpečit identifikaci pojistníka, pojištěného a oprávněné osoby při uzavírání a změně pojistné smlouvy a identifikační údaje o těchto osobách vést ve své evidenci. Ve smyslu tohoto zákona jsou identifikačními údaji jméno, popřípadě jména, příjmení, adresa

---

²³ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 107

bydliště a rodné číslo nebo datum narození, nebylo-li rodné číslo přiděleno, popřípadě obchodní firma. Jednotná podnikatelská praxe však s těmito podmínkami nemá sebevětší potíže a běžně se zde vyjmenované identifikační údaje uvádějí bez větších problémů.

Nakonec je na tomto místě třeba uvést, že „smlouvy pořízené jako originální listinné dokumenty, nadále uchovávané podnikatelským subjektem nebo zaměstnavatelem výlučně v podobě originálních výtisků řazených a evidovaných podle jiných než osobních údajů (např. pořadových čísel nebo spisových značek), nepodléhají režimu ZOOÚ.“²⁴

4.4.2 Živnostenský list

V zákoně č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, v ustanovení § 47 odst. 2 je uveden taxativní výčet osobních údajů, které musejí být v živnostenském listě uvedeny, v § 54 odst. 2 jsou uvedeny osobní údaje potřebné pro koncesní listinu. Jsou jimi jméno a příjmení, rodné číslo, bylo-li přiděleno, datum narození podnikatele a jeho bydliště, u zahraniční osoby bydliště mimo území České republiky, místo pobytu v České republice, pokud byl povolen, označení a umístění organizační složky podniku v České republice, byla-li zřízena, a jméno, příjmení, rodné číslo, bylo-li přiděleno, jinak datum narození a bydliště, popřípadě místo pobytu v České republice jejího vedoucího. Živnostenský list, ani koncesní listina není zpracováním osobních údajů, především proto, že jejich režim se řídí i jinými zákony než pouze ZOOÚ.

4.4.3 Životopis

Životopis nejčastěji předkládáme při žádosti o zaměstnání našemu potencionálnímu zaměstnavateli. Obsahem bývají především naše identifikační údaje, případně základní identifikační údaje o našich rodinných příslušnících, údaje o dosaženém vzdělání, údaje o průběhu předchozích zaměstnání, a dále naše

---

²⁴ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 108-109

předpoklady pro výkon povolání, záliby apod. Při psaní životopisu by měl být subjekt údajů vždy obezřetný a nepsat údaje či informace, které nemají pro potencionálního zaměstnavatele relevanci. V případě, kdy zaměstnání nezískáme, by nám měl být životopis vrácen, neboť pominul důvod pro jeho uchování.

4.4.4 Osobní záznamy a deníky

U tohoto bohu je situace obdobná jako u bodu „Identifikační karty a předměty“, jelikož doba, kdy se psali deníky ručně, snad není minulostí, ale se stále silícím vlivem internetu a jeho využíváním je spíše užíváno tzv. blogů (blogové služby – systémy) mezi něž patří internetové deníky, které jsou považovány za jednu z největších skupin v rámci blogů. Na tyto je třeba vždy pohlížet jako na zpracování osobních údajů, jelikož provozovatel těchto systémů systematicky zpracovává údaje o uživateli.

Do osobních záznamů patří například také kalendáře, diáře apod. K těmto dokumentům se jistě patří říct, že subjekt údajů, který tyto dokumenty vede, by měl mít na paměti, že tam často uvádí i citlivé údaje, a proto je v jeho zájmu je opatřovat a zabezpečovat, co možná nejvíce, pochopitelně v rámci možností a povahy, tj. například zamčením do šuplíku.

4.4.5 Kroniky

Podle zákona č. 132/2006 Sb., o kronikách obcí, ve znění pozdějších předpisů, se do kroniky obce zaznamenávají zprávy o důležitých a pamětihodných událostech v obci pro informaci i poučení budoucím generacím. Je tedy možné, že v případě významného jubilea osobnosti žijící v obci či úmrtí, svatby a jiných možných významných událostí budou zaznamenány i identifikační údaje. Tyto uvedené osobní údaje však nesmí nepřiměřeně zasahovat do soukromého života těchto subjektů údajů. Pokud by měly být uváděné osobní údaje obsažnější a byly by schopné narušit soukromý život subjektu údajů, bylo by třeba souhlasu ke zpracování osobních údajů. Tento souhlas se však nevztahuje na osoby zemřelé, není tedy třeba souhlasu pozůstalých. Stejně tak by nebyl třeba souhlasu, pokud

by byly uváděny např. údaje zastupitelů obce²⁵, na což se vztahuje výjimka dle ustanovení § 5 odst. 2 písm. f) ZOOÚ.²⁶

4.5 Soubory listin a dokumentů s osobními údaji

„U jednotlivých dokumentů s osobními údaji platí nevyjádřený předpoklad, že existují pro všechny subjekty údajů, vykazující určitou definiční charakteristiku, a že budou používány ve vztahu k relativně neomezenému počtu fyzických osob. Stejnou logiku je na místě uplatnit u souborů listin a dokumentů s osobními údaji, pouze posuzovanou jednotkou není jednotlivý dokument. Jednoduché pravidlo nástupu režimu ochrany osobních údajů podle ZOOÚ zní: soubory dokumentů s osobními údaji jsou zpracováním osobních údajů, pokud jsou automatizovány s možností vyhledávat přímo osobní údaje nebo pokud jsou uspořádány (fyzicky či v evidenčních pomůckách) podle osobních údajů.“²⁷

4.5.1 Zdravotnická dokumentace

Zdravotnická dokumentace obsahuje dle zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, osobní údaje pacienta v rozsahu nezbytném pro identifikaci pacienta a zjištění anamnézy, a také informace o onemocnění pacienta, o průběhu a výsledku vyšetření, léčení a o dalších významných okolnostech souvisejících se zdravotním stavem pacienta a s postupem při poskytování zdravotní péče. Zápis ve zdravotnické dokumentaci musí být veden průkazně, pravdivě a čitelně; je průběžně doplňován a musí být opatřen datem zápisu, identifikací a podpisem osoby, která zápis provedla. Opravy ve zdravotnické dokumentaci se provádí novým zápisem s uvedením dne opravy, identifikací a podpisem osoby, která opravu provedla. Původní záznam musí zůstat čitelný.

---

²⁵ Rozsudek Městského soudu v Praze (9 Ca 261/2004-43) - zveřejňování usnesení rady a zastupitelstva města s osobními údaji na Internetu

²⁶ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 113-114

²⁷ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 115

Zdravotnická dokumentace může být vedena na záznamovém nosiči ve formě textové, grafické nebo audiovizuální. Údaje obsažené ve zdravotnické dokumentaci musí být vedeny v listinné formě nebo elektronické formě. Údaje ze zdravotnické dokumentace lze z listinné formy přepsat do elektronické formy pouze za podmínky, že bude zároveň uchována listinná forma. Zápis zdravotnické dokumentace na paměťové médium výpočetní techniky, který neobsahuje zaručený elektronický podpis, se převede na papírový nosič (tiskovou sestavu), opatří se datem a podpisem osoby, která zápis provedla, a zařadí se do zdravotnické dokumentace pacienta. Jednotlivé tiskové sestavy se považují za samostatné části zdravotnické dokumentace.

Zákon o péči o zdraví lidu a ZOOÚ jsou zákony, který upravují veškeré spojené se zpracováním osobních údajů. Pokud tedy něco není upraveno v zákoně o péči o zdraví lidu, použije se ZOOÚ.

4.5.2 Osobní spisy

„Jako osobní spisy se označuje soubor dokumentů, které jsou spojeny – reálně nebo pomyslně – jedním obalem a jejichž soupisným údajem je jméno a příjmení nebo ad hoc identifikační číslo. Vede je zaměstnavatel nebo subjekt v obdobném postavení a roli. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, vedení osobního spisu neukládá; to je případně uloženo zvláštním zákonem. Ze zákona se vedou podle služebních zákonů, jako je např. zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, nebo zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon)²⁸, jehož účinnost je neustále odkládána, v současné době na rok 2015.

Dle zákoníku práce je možné, aby zaměstnavatel vedl osobní spis, nicméně je v něm také stanoveno, že v něm nesmějí být obsaženy žádné citlivé údaje, tj. zejména informace o těhotenství, o rodinných a majetkových poměrech, o sexuální orientaci, o původu, o členství v odborové organizaci, o členství v

---

²⁸ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 117-118

politických stranách nebo hnutích, o příslušnosti k církvi nebo náboženské společnosti a o trestněprávní bezúhonnosti. Osobní spis smí obsahovat jen písemnosti, které jsou nezbytné pro výkon práce v základním pracovněprávním vztahu. Zaměstnavatel může do složky nahlížet, pořizovat si z ní opisy. Pokud je zaměstnavatel požádán zaměstnancem o vydání posudku o pracovní činnosti je zaměstnavatel povinen do 15 dnů zaměstnanci tento posudek vydat. Zaměstnavatel však není povinen vydat mu jej dříve, než v době 2 měsíců před skončením jeho zaměstnání. Pracovním posudkem jsou veškeré písemnosti týkající se hodnocení práce zaměstnance, jeho kvalifikace, schopností a dalších skutečností, které mají vztah k výkonu práce. Po ukončení pracovního poměru bývá v praxi obvyklé, že zaměstnavatel vydá zaměstnanci osobní dotazník a životopis.

4.5.3 Úřední spisy

„Spisy vznikají jako důsledek existence zásady písemnosti ve správním a soudním řízení. Jsou tvořeny různými samostatnými dokumenty jako např. podání, protokoly, posudky a rozhodnutí. Spis je zpravidla veden ad hoc k určitému případu.“²⁹ V ustanovení § 44 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, je upraveno nahlížení do spisu. Účastníci a jejich zástupci mají právo nahlížet do soudního spisu, s výjimkou protokolu o hlasování, a činit si z něho výpisy a opisy. Kdokoli prokáže právní zájem nebo kdo pro to má vážné důvody, může požádat předsedu senátu o nahlídnutí do spisu, případně aby si z něho učinil výpisy nebo opisy. V případě, že jde o spis, o němž právní předpisy stanoví, že jeho obsah musí zůstat utajen, žádosti předseda senátu nevyhoví. Při povolování nahlížet do spisů je nutno učinit takové opatření, aby byla zachována tajnost utajovaných informací chráněných zákonem č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.

Podobnou úpravu nahlížení do spisu obsahuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Právo jiných osob nahlížet do spisu je

---

²⁹ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 120

umožněno, prokáží-li jiné osoby právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude-li tím porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem.

„Osobní údaje jsou často obsaženy i v zápisech z jednání zastupitelstev a rad obcí a krajů. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 130/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, upravují oprávnění nahlížet do těchto dokumentů, a tedy i přístup k osobním údajům vymezenému okruhu osob, zpravidla místním občanům. V takovém případě by měly být při případném zveřejňování zápisů v tisku, nebo dokonce na internetu osobní údaje anonymizovány. Totéž se týká zpřístupňování těchto dokumentů dalším osobám na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.“³⁰ Na základě tohoto zákona se informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje poskytnou jen v souladu s právními předpisy, upravujícími jejich ochranu, což znamená v působnosti ObčZ a ZOOÚ. Na základě ZOOÚ to bude možné jedině tehdy, kdy se budou poskytovat osobní údaje o veřejně činné osobě, funkcionáři či zaměstnanci veřejné správy, které vypovídají o jeho veřejné anebo úřední činnosti, o jeho funkčním nebo pracovním zařazení.

„Dobu, po kterou se úřední spisy uchovávají, stanoví skartační plány. Některé dokumentace, jako např. významných staveb, dokumenty o nabývání a pozbývání státního občanství a soudní rozsudky pro politické delikty, pro zločiny proti lidskosti, pro omezování lidských práv a svobod, pro závažné trestné činy proti životu, zdraví a majetku občanů, jsou podle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších zákonů, dokumenty, které budou podle obsahu vždy vybrány za archiválie.“³¹

---

³⁰ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 120

³¹ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 121

4.5.4 Vizitky

„Shromažďování vizitek je typickým příkladem nakládání s osobními údaji, na které ZOOÚ pamatuje výjimkami v ustanovení § 3. Nese totiž znaky nahodilého shromažďování, na které se ZOOÚ podle ustanovení § 3 odst. 4 nevztahuje, pokud nejsou údaje z nich získané dále zpracovávány. Vizitky jsou navíc často používány pouze pro vlastní potřebu, pro niž ZOOÚ stanoví výjimku v ustanovení § 3 odst. 3. Pokud jsou vizitky používány pro služební potřeby, jsou z nich využívány kontaktní údaje do zaměstnání a případně i do soukromí, u nich však způsob získávání vizitky implikuje souhlas subjektu údajů s takovým užitím.“³²

4.5.5 Korespondence

Podle zákona č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách), ve znění pozdějších předpisů, je dopis písemným dokumentem ve formě poštovní zásilky, která je definována jako věc, která byla provozovatelem převzata jako jeden celek k poskytnutí poštovní služby. Otevření zásilky je možné pouze v případech stanovených v ustanovení § 8. Na zásilku se vztahuje poštovní tajemství, což znamená povinnost zachovávat mlčenlivost o skutečnostech týkajících se poskytované nebo poskytnuté poštovní služby, které se při své činnosti dozvěděli nositelé tohoto tajemství. Znalosti těchto skutečností smějí nositelé tohoto tajemství využívat jen pro potřeby poskytování poštovní služby, a dále nesmějí umožnit, aby se s nimi neoprávněně seznámila jiná osoba.

Tradiční listovou podobu zásilek dnes nahrazují především elektronická média, v čele s elektronickou poštou a krátkými textovými zprávami. Tato komunikace generuje řadu transakčních údajů spojených s individuální zásilkou uchovávaných po určitou dobu na několika místech.³³

---

³² MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 121

³³ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 122

4.6 Obrazové, zvukové a audiovizuální dokumenty

4.6.1 Fotografie

Pořízení jednotlivé fotografie, jeho uchovávání a případně i zveřejnění nemůže být považováno za zpracování osobních údajů, především proto, že zde chybí požadavek systematičnosti. Je ale nesporné, že fotografie má velkou vypovídající hodnotu, která nám může o subjektu údajů leccos napovědět. Především se bude jednat o rasovou či etnickou příslušnost (barva pleti apod.), stejně tak bude fotografie schopna zdokumentovat zdravotní stav (určité druhy postižení aj.). Dále se z fotografie dá vyčíst náboženské přesvědčení či sexuální orientace. Veškerá taková zachycení budou znamenat zaznamenání citlivých údajů ve smyslu ZOOÚ.

Pokud budeme hovořit o fotografii na osobním dokladu, o citlivý údaj může jít.³⁴ Takováto fotografie bývá v praxi také nejčastější. Může to být také služební průkaz, kde bude fotografie uvedena, a v tomto případě bude zaměstnavatelem správcem osobních údajů.

Obecně platí ustanovení § 12 ObčZ, kdy obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkající se fyzické osoby nebo jejích projevů osobní povahy smějí být pořízeny nebo použity jen s jejím svolením, tzn. že zpracování fotografií nespadá pouze pod dikci ZOOÚ. V ObčZ jsou také stanoveny podmínky, kdy svolení fyzické osoby není třeba (např. vědecké účely).

4.6.2 Filmový a televizní záznam, videozáznam

Zde se obecně opět užije ObčZ ustanovení § 12, kde je stanoveno, že obrazové a zvukové záznamy se mohou bez svolení fyzické osoby pořídit nebo použít přiměřeným způsobem též pro vědecké a umělecké účely a pro tiskové, filmové, rozhlasové a televizní zpravodajství. Avšak ani takové použití nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy fyzické osoby. Pouze pokud by došlo k dalšímu

---

³⁴ KUČEROVÁ, A., NONNEMANN, F. Ochrana osobních údajů v otázkách a odpovědích. 1. vydání. Praha : BOVA POLYGON, 2010, s. 12

zpracování informací ze záznamu, podřídil by se režimu ZOOÚ.

Úplně jiná situace nastává v případě systematického „sledování vymezeného prostoru a osob v něm se nacházejících, pokud je prováděno vyhodnocováním záznamu a zaznamenáváním osobních údajů vytvářených na základě takového monitorování a využití jiných zdrojů osobních údajů, obsahujících vedle fotografie základní identifikační údaje, již pojmové znaky zpracování osobních údajů naplňuje. Proto také je sledování videokamerami jedním z nejdiskutovanějších aktuálních problémů ochrany osobních údajů.“³⁵

4.7 Záznamy osobních údajů, počítače a internet

Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů, přináší jeden z nejvýznamnějších nástrojů patřících do záznamů osobních údajů ve vztahu k informatice. Elektronický podpis jsou údaje v elektronické podobě, které jsou připojené k datové zprávě nebo jsou s ní logicky spojené, a které umožňují ověření totožnosti podepsané osoby ve vztahu k datové zprávě, z čehož jednoznačně vyplývá, že jde o osobní údaje. Elektronický podpis obsahuje jednak informace o obsahu datové zprávy, k níž je připojen, a druhá také osobní údaje o odesílateli datové zprávy.

Nemá cenu zde vyjmenovávat veškeré možné seznamy, evidence, rejstříky, knihy, blogy a vůbec informační systémy, které jsou v dnešní dynamicky se rozvíjející společnosti zpřístupněny díky elektronickým přístrojům. Internet je postaven na principu, kdy i laik je schopen pomocí prohlížečů nacházet neskutečná množství informací a dat, je tedy třeba dbát o vlastní soukromí a dávat pozor při jakémkoli klikání a zaškrťování na internetu, protože se může snadno stát, a v praxi tomu tak často je, že dojde k souhlasu se zpracováním osobních údajů. A dále tím, že internet není nijak zvlášť zabezpečen, a bezpečnost je tedy převedena na akceschopnost a obezřetnost subjektu údajů, snadno se stává, že se do počítače subjektu údajů nainstalují tzv. spyware, což jsou programy, které využívají internetu k odesílání dat z počítače bez vědomí jeho uživatele, nebo

---

³⁵ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 127

tzv. malware, což je zase program určený ke vniknutí nebo poškození počítačového systému.

4.8 Nejběžnější formy výskytu osobních údajů

Obecně můžeme říci, že máme tři roviny výskytu osobních údajů, kdy v první rovině jde o samostatně se vyskytující osobní údaj, ve druhé rovině je osobní údaj součástí dokumentu a ve třetí rovině je osobní údaj jako součást zpracování osobních údajů. Ochrana osobních údajů v prvních dvou rovinách je zajišťována jinými právními předpisy, především ObčZ, nebo dalšími zvláštními právními předpisy, jako např. podle zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, nebo poštovní tajemství podle zákona č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách), ve znění pozdějších předpisů. Nicméně je třeba vždy zkoumat, zda zdánlivě izolovaný soubor osobních údajů – např. ve tvaru jméno, příjmení a jeden popisný údaj – nepochází z konkrétní jevové formy třetí roviny výskytu osobních údajů.³⁶

---

³⁶ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 133

5. Zpracování a povinnosti při zpracování osobních údajů

5.1 Definice a způsoby zpracování

Pro aplikaci ZOOÚ je nutné zpracování osobních údajů. Zpracováním osobních údajů je jakákoliv operace nebo soustava operací, které správce nebo zpracovatel systematicky provádějí s osobními údaji, a to automatizovaně nebo jinými prostředky. Zpracováním osobních údajů se rozumí zejména shromažďování, ukládání na nosiče informací, zpřístupňování, úprava nebo pozměňování, vyhledávání, používání, předávání, šíření, zveřejňování, uchovávání, výměna, třídění nebo kombinování, blokování a likvidace. Onu podobu zpracování upravuje prakticky totožně směrnice 95/46/ES s tím rozdílem, že se zde neužívá, resp. tato směrnice nezná, pojem citlivé údaje, ale užívá pojmu zvláštní prvek identity subjektu údajů.

Definičním znakem v ZOOÚ je systematickosti. „Prvky systematickosti můžeme nacházet téměř v každém nakládání s osobními údaji. V čem tedy musí spočívat systematickosti operace nebo soustavy operací prováděných s osobními údaji, aby šlo o jejich zpracování? Každý úkon nebo soubor úkonů použitý na osobní údaje je praktické posuzovat podle pěti znaků:

1. je stanoven účel zpracování, ze kterého vyplývá, že
2. předmětem jsou údaje neuzavřeného počtu fyzických osob zařaditelných do určité kategorie jako subjekty údajů,
3. získané údaje mají stejnou nebo obdobnou strukturu a rozsah nejen identifikačních, ale i popisných údajů,
4. získané údaje jsou nebo mají být uchovávány společně (hromadně) a
5. operace s osobními údaji je automatizována nebo jde o datový soubor uspořádaný podle předem určených hledisek, jež se týkají fyzických osob a jež umožňují snadný přístup k osobním údajům.³⁷

V úmluvě č. 108 je uvedeno pouze automatizované zpracování osobních údajů, což zahrnuje následující operace uskutečňované zcela nebo zčásti pomocí automatizovaných postupů. Dle úmluvy je to především ukládání na nosiče dat,

---

³⁷ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 139

provádění logických a/nebo aritmetických operací s těmito daty, jejich změna, výmaz, vyhledávání nebo rozšiřování. Takto charakterizované zpracování mělo důsledek v praxi. Tím důsledkem bylo, že někteří správci začali zpracovávat osobní údaje manuálně, a nejednalo se pouze o soukromé subjekty. Ve směrnici 95/46/ES je zpracování pojaté již specifičtěji, a to jako jakýkoli úkon nebo soubor úkonů s osobními údaji, které jsou prováděny pomocí či bez pomoci automatizovaných postupů. Opět směrnice přidává i demonstrativní výčet možného zpracování osobních údajů, do kterého řadí např. shromažďování, zaznamenávání, uspořádávání, uchovávání, přizpůsobování nebo pozměňování, vyhledávání, konzultace, použití, sdělení prostřednictvím přenosu, šíření nebo jakékoli jiné zpřístupnění, srovnání či kombinování, jakož i blokování, výmaz nebo likvidace. Rozlišení na automatizované a „ostatní“ zpracování osobních údajů se jeví jako účelné a užitečné, avšak uplatní se především u zabezpečování ochrany ve fyzickém významu.³⁸

5.2 Zveřejňování osobních údajů

Zveřejnění osobních údajů znamená zejména zpřístupnění osobních údajů hromadnými sdělovacími prostředky, jiným veřejným sdělením nebo jako součást veřejného seznamu.

Pokud se na to takto podíváme, každého napadne zveřejnění osobních údajů např. v novinovém článku. Pro tento případ ovšem není možná aplikace ZOOÚ, a to z toho důvodu, že osobní údaje nebyly získány ze zpracování osobních údajů, pokud by se tedy subjekt chtěl bránit z důvodu poškození osobní cti či narušení soukromí, musel by postupovat dle ObčZ.

Při vydávání nových zákonů se častěji a častěji ukládá povinnost určité osobní údaje zveřejňovat. Takových zákonů je v dnešní době mnoho. Pro ilustraci využiji zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, kde se v ustanovení § 14 popisuje vydávání osvědčení a vedení evidence (databáze fyzických a právnických osob, které splnily

---

³⁸ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 141

oznamovací povinnost podle § 13 odst. 1) Českým telekomunikačním úřadem. Tato databáze je veřejně přístupná způsobem umožňujícím dálkový přístup.

5.3 Zpracování, na které se zákon o ochraně osobních údajů nevztahuje

Ne každé zpracování, které naplňuje znaky ZOOÚ a směrnice 95/46/ES, požívá ochrany podle ZOOÚ. Na tento problém je často upozorňováno ve veřejném prostoru, a zároveň je to také častým předmětem dotazů a stížností podávaných na ÚOOÚ.

Dikce ZOOÚ i směrnice 95/46/ES určuje, že se za zpracování nepovažuje zpracování osobních údajů, které provádí fyzická osoba výlučně pro osobní potřebu, a také nahodilé shromažďování osobních údajů, pokud tyto údaje nejsou dále zpracovávány. Jde tedy o zpracování prováděné fyzickou osobou pro výkon výlučně osobních či domácích činností.

U zpracování pro osobní potřebu asi není třeba uvádět nějaké konkrétní případy, v dnešní době má prakticky každý na svém telefonu zabudovaný fotoaparát, který je stejně dobrým rekordérem videa. „Zveřejnění osobních údajů z odpovědnosti fyzické osoby při uspokojování výlučně osobních potřeb a ochranu subjektu údajů podle článku 10 odst. 3 LZPS lze řešit pouze za použití ustanovení směřujících k ochraně osobnosti v § 11 až 16 ObčZ.“³⁹

Druhým zpracováním je zpracování nahodilé. Problémem v tomto případě je absence jakékoli definice pojmu „nahodilé“. Praxe ovšem ukazuje, že typicky nahodilým zpracováním bude získávání vizitek, resp. získávání vizitek nese prvky nahodilého zpracovávání.

5.4 Povinnosti správce před zpracováním

5.4.1 Povinnost stanovit účel

Jednou z nejdůležitějších povinností, ne-li nejdůležitější, je stanovení

---

³⁹ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 185

účelu zpracování osobních údajů.⁴⁰ Tato povinnost je založena ustanovením § 5 odst. 1 písm. a) ZOOÚ. „Správce by měl vždy předem vědět, proč má ke zpracování osobních údajů dojít. Účel nebo cíl zpracovávání osobních údajů přitom nemusí kopírovat nějaký veřejný zájem nebo vycházet z nějakého zákonného požadavku. Může jít i o účel soukromý, který vychází ze zcela specifických záměrů a cílů konkrétního správce, pro které je třeba zpracovat určité kategorie osobních údajů.“⁴¹

5.4.2 Povinnost stanovit prostředky a způsob zpracování

Tato povinnost logicky navazuje na předchozí. Pokud správce stanovuje účel zpracování osobních údajů, měl by mít také rozmyšleno jakými ideálními prostředky, a jakým nejlepším způsobem zpracování osobních údajů dosáhne chtěného účelu.

V praxi je běžné, že se po zahájení zpracovávání osobních údajů ukáží prostředky a způsoby zpracování jako nedostačující, případně zastaralé, což je způsobováno rychlým technickým vývojem. Jistě je v zájmu bezpečnosti, efektivnosti a v zájmu snižování chybovosti nahradit tyto zastaralé prostředky a způsoby novými, přiměřeně chráněnému zájmu.

5.4.3 Oznamovací povinnost

Správce, který hodlá zpracovávat osobní údaje nebo změnit registrované zpracování je povinen tuto skutečnost písemně oznámit Úřadu před zpracováváním osobních údajů.

Oznámení může být učiněno písemně nebo elektronicky pomocí formuláře vyvěšeného na webových stránkách ÚOOÚ. Oznámení musí obsahovat identifikační údaje správce, pokud bude správcem fyzická osoba, která není podnikatelem, oznámí jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození a adresu

---

⁴⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu (9 As 34/2008-68) – souhlas se zpracováním osobních údajů, definice pojmu osobní údaj a postavení pojišťovacího zprostředkovatele jako správce

⁴¹ KUČEROVÁ, A., BARTÍK, V., PECA, J., NEUWIRT, K., NEJEDLÝ, J. Zákon o ochraně osobních údajů. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2003, s. 67

místa trvalého pobytu, u jiných subjektů obchodní firmu nebo název, sídlo a identifikační číslo osoby, pokud bylo přiděleno, a jméno, popřípadě jména, a příjmení osob, které jsou jejich statutárními zástupci. Dále účel nebo účely zpracování, kategorie subjektů údajů a osobních údajů, které se těchto subjektů týkají, zdroje osobních údajů, popis způsobu zpracování osobních údajů, místo nebo místa zpracování osobních údajů, příjemce nebo kategorie příjemců, předpokládaná předání osobních údajů do jiných států, popis opatření k zajištění ochrany osobních údajů podle § 13 ZOOÚ.

Z oznamovací povinnosti jsou stanoveny výjimky. První výjimkou je zpracování osobních údajů, které jsou součástí datových souborů veřejně přístupných na základě zvláštního zákona, typicky obchodní nebo živnostenský rejstřík. Druhou výjimku představuje zpracování osobních údajů, které správci ukládá zvláštní zákon nebo je takových osobních údajů třeba k uplatnění práv a povinností vyplývajících ze zvláštního zákona, viz výše uvedená evidence zveřejňovaná Českým telekomunikačním úřadem. A poslední výjimkou je zpracování, které sleduje politické, filosofické, náboženské nebo odborové cíle, prováděné v rámci oprávněné činnosti sdružení, a které se týká pouze členů sdružení, nebo osob, se kterými je sdružení v opakujícím se kontaktu souvisejícím s oprávněnou činností sdružení, a osobní údaje nejsou zpřístupňovány bez souhlasu subjektu údajů, zde si lze představit občanské sdružení, které se zabývá např. výcvikem psů, kde členská základna poskytne své osobní údaje čistě za účelem zpracování v rámci občanského sdružení.

5.4.4 Povinnosti správce spojené s poskytnutím osobních údajů do zahraničí

Účelem této povinnosti je zajistit bezpečnost osobních údajů i mimo území České republiky. Podmínku zde představuje stav, kdy ochrana osobních údajů v zahraničí musí odpovídat ochraně osobních údajů stanovené ZOOÚ. Tato podmínka tedy jednoznačně umožňuje předávání osobních údajů v rámci Evropské unie, což je i podmínka směrnice 95/46/ES.

S předáváním osobních údajů do třetích států souvisí souhlas (povolení

k předání) ÚOOÚ, s tím že ÚOOÚ přezkoumá všechny okolnosti související s předáním osobních údajů, zejména zdroj, konečné určení a kategorie předávaných osobních údajů, účel a dobu zpracování, s přihlédnutím k dostupným informacím o právních nebo jiných předpisech upravujících zpracování osobních údajů ve třetí zemi. Tato žádost se vztahuje na třetí země nezajišťující přiměřenou úroveň ochrany⁴². V tomto ohledu je žádost správce výhodou, neboť v praxi nemusí správce zkoumat právní řád třetí země, což by v jistých případech mohlo být pro správce i velmi nákladné a složité.

Pokud správce prokáže, že předání údajů se děje se souhlasem nebo na základě pokynu subjektu údajů či jsou v třetí zemi, kde mají být osobní údaje zpracovány, vytvořeny dostatečné zvláštní záruky ochrany osobních údajů, například prostřednictvím jiných právních nebo profesních předpisů a bezpečnostních opatření, nebo jde o osobní údaje, které jsou na základě zvláštního zákona součástí datových souborů veřejně přístupných nebo přístupných tomu, kdo prokáže právní zájem, a dále že je předání nutné pro uplatnění důležitého veřejného zájmu vyplývajícího ze zvláštního zákona nebo z mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, je předání nezbytné pro jednání o uzavření nebo změně smlouvy, uskutečněné z podnětu subjektu údajů, nebo pro plnění smlouvy, jejíž smluvní stranou je subjekt údajů, je předání nezbytné pro plnění smlouvy uzavřené v zájmu subjektu údajů mezi správcem a třetí stranou, nebo pro uplatnění jiných právních nároků, anebo že je předání nezbytné pro ochranu práv nebo životně důležitých zájmů subjektu údajů, zejména pro záchranu života nebo pro poskytnutí zdravotní péče, může být předání uskutečněno.

5.5 Povinnosti správce při zpracování

5.5.1 Povinnost zpracovat přesné osobní údaje

Osobní údaje, které správce získal v souladu s ZOOÚ, může zpracovávat pouze v přesné podobě. Pokud správce zjistí nesrovnalosti, může osobní údaje

---

⁴² MORÁVEK, J., BURIAN, J. Předávání osobních údajů do zahraničí: česká a evropská právní úprava, otázky a odpovědi. 1. vydání. Praha : Linde, 2012, s. 108-111

aktualizovat, avšak ZOOÚ neukládá povinnost správci aktualizovat veškeré údaje. Zjistí-li správce, že jím zpracované osobní údaje nejsou s ohledem na stanovený účel přesné, provede bez zbytečného odkladu přiměřená opatření. ZOOÚ uvádí jako varianty zablokování osobních údajů, a pak je možné osobní údaje opravit nebo doplnit. Pokud se tak nestane, je správce povinen osobní údaje zlikvidovat. Nepřesné osobní údaje se musí označit. Informaci o blokování, opravě, doplnění nebo likvidaci osobních údajů je správce povinen bez zbytečného odkladu předat všem příjemcům.

5.5.2 Povinnost shromažďovat údaje odpovídající účelu a v nezbytném rozsahu

Stejně tak jako účel zpracování osobních údajů, měl by být správci jasný i rozsah zpracování ještě před jeho zahájením. „V zásadě se jedná o vztah mezi účelem a informací, která má být dílčím prostředkem pro jeho dosažení. Pro správce bude v mnoha případech skupina zpracovávaných osobních údajů vymezena pomocí právní úpravy, v jejímž rámci budou osobní údaje zpracovávány. Tak například bude-li správce uzavírat smlouvu se subjektem údajů podle ObčZ, bude rozsah zpracovávaných osobních údajů vymezen skupinou údajů identifikujících smluvní stranu. Obdobně tomu bude v případech pracovněprávních vztahů apod. Nemusí tomu však být vždy. Vedle základních identifikačních údajů o smluvní straně mohou být současně zpracovávány ještě i další osobní údaje této osoby nebo i další osobní údaje např. rodinných příslušníků. Záleží vždy na účelu, který má být dosažen.“⁴³

5.5.3 Povinnost uchovávat osobní údaje pouze po nezbytnou dobu

Tato povinnost stanovuje zpracování údajů pouze po dobu, která je nezbytná k účelu jejich zpracování. Po uplynutí této doby mohou být osobní údaje uchovávány pouze pro účely státní statistické služby, pro účely vědecké a pro

---

⁴³ KUČEROVÁ, A., BARTÍK, V., PECA, J., NEUWIRT, K., NEJEDLÝ, J. Zákon o ochraně osobních údajů. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2003, s. 71

účely archivnictví. Při použití pro tyto účely je třeba dbát práva na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a osobního života subjektu údajů a osobní údaje anonymizovat, jakmile je to možné.

Doba není v ZOOÚ jakkoli obecně stanoveno a vše záleží na konkrétních zvláštních zákonech. Nejlepším případem je, když je doba ve zvláštním zákoně stanovena výslovně, což ve vztahu k ZOOÚ znamená stanovení doby limitní.

5.5.4 Povinnost zpracovávat osobní údaje v souladu s původním účelem

Tato povinnost úzce souvisí s povinností první. Nejen, že s ní souvisí, ale tyto povinnosti se navzájem zpřesňují. Cílem této povinnosti je především zabránění obcházení ZOOÚ a „zároveň je kladen limit libovůli správců, kteří si často myslí, že mají-li nějaké osobní údaje, mohou s nimi nakládat podle svého uvážení a zpracovávat je v podstatě i za jakýmkoli jiným účelem. Snaha zákonodárce zde směřuje k tomu, aby správce nebo zpracovatel nemohl osobní údaje získané např. pro poskytování zdravotní péče zpracovávat třeba pro komerční potřeby správce nebo zpracovatele nebo je pro tyto potřeby předávat dalším subjektům pro další jiné zpracování s rozdílným účelem zpracování.“⁴⁴ Nemluvě o tom, že by správce nebo zpracovatel shromáždil osobní údaje subjektu údajů, pročež se rozhodl je využít pro jiné účely, o čemž by subjekt údajů ani nebyl informován.

5.5.5 Povinnost shromažďovat osobní údaje otevřeně

Správce má povinnost shromažďovat osobní údaje pouze otevřeně. Výslovně je ZOOÚ vyloučeno shromažďovat údaje pod záminkou jiného účelu nebo jiné činnosti. To znamená, že správci je zakázáno shromažďovat osobní údaje pod záminkou jiného účelu nebo jiné činnosti. „Správce proto musí vždy, pokud hodlá využívat shromážděné osobní údaje nikoliv pro jediný účel, ale pro několik účelů, postupovat v souladu se všemi svými povinnostmi, které mu

---

⁴⁴ BARTÍK, V., JANEČKOVÁ, E. Zákon o ochraně osobních údajů s komentářem. 1. vydání. Olomouc : ANAG, 2010, s. 80

z příslušných ustanovení ZOOÚ vyplývají, a požádat například subjekt údajů o poskytnutí souhlasu ke zpracování osobních údajů pro všechny tyto účely. Subjekt údajů samozřejmě nemusí vyslovit souhlas s takto podle jeho názoru rozsáhlým způsobem zpracovávání svých osobních údajů. Správce však musí požadavek subjektu údajů respektovat, pokud se pro zpracovávání osobních údajů souhlas subjektu údajů vyžaduje.⁴⁵

5.5.6 Povinnost nesdružovat osobní údaje

Správce má povinnost nesdružovat osobní údaje, které byly získány k rozdílným účelům. V praxi to znamená, že správce, který zpracovává jedny osobní údaje pro konkrétní účel a druhé osobní údaje pro účel jiný, nesmí tyto osobní údaje spojit. „Tato zákonná zábrana se týká zejména správců, kteří vykonávají například řadu činností v oblasti výkonu veřejné správy⁴⁶ nebo samosprávy a pro každou takovou činnost musí nezbytně i zpracovávat osobní údaje například osobní údaje účastníků řízení, o jejichž právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech rozhodují.“⁴⁷

5.5.7 Povinnost přijmout bezpečnostní opatření

Správce a zpracovatel jsou povinni přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů.⁴⁸ Tato povinnost platí i po ukončení zpracování osobních údajů. „Tato opatření musí zajistit přiměřenou úroveň bezpečnosti odpovídající současnému stavu technického rozvoje a nákladům na jejich zavedení a použití (implementaci)

---

⁴⁵ KUČEROVÁ, A., BARTÍK, V., PECA, J., NEUWIRT, K., NEJEDLÝ, J. Zákon o ochraně osobních údajů. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2003, s. 75

⁴⁶ Nález Ústavního soudu (Pl. 24/10) – zrušení ustanovení § 97 odst. 3 a 4 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích

⁴⁷ KUČEROVÁ, A., BARTÍK, V., PECA, J., NEUWIRT, K., NEJEDLÝ, J. Zákon o ochraně osobních údajů. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2003, s. 76

⁴⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu (3 As 21/2005-105) - povinnost zabezpečit osobní údaje dle § 13 zákona č. 101/2000 Sb.

vzhledem k rizikům při takovém zpracování a povaze údajů, které mají být chráněny.⁴⁹

U této povinnosti se správci řídí svými zkušenostmi, finančními a prostorovými dispozicemi aj. Jako příklad u technických opatření může sloužit software, který zabezpečuje přístup k osobním údajům. K organizačním opatřením se může zařadit například pokyn, resp. pokyny zaměstnavatele, řády aj.

5.6 Povinnosti správce při ukončení zpracování

Jestliže správce hodlá ukončit svoji činnost, je povinen ÚOOÚ neprodleně oznámit, jak naložil s osobními údaji, pokud se na jejich zpracování vztahuje oznamovací povinnost. Vedle této povinnosti platí i povinnost předchozí, tj. mít přijatá bezpečnostní opatření i po ukončení zpracování. Obecně se zde dá uvést, že pokud správce končí zpracování osobních údajů, musí připravit listinné doklady pro příslušný depozitář, archiv. Dalším prvkem je, že zpracování osobních údajů končí bez likvidace.⁵⁰

5.7 Povinnosti zpracovatele

Veškeré povinnosti, které zde byly uvedeny pro správce, platí na základě ustanovení § 7 ÚOOÚ také pro zpracovatele. Navíc má zpracovatel ještě jednu povinnost navíc. Jestliže zpracovatel zjistí, že správce porušuje povinnosti stanovené ZOOÚ, je povinen jej na to neprodleně upozornit a ukončit zpracování osobních údajů. V případě, že by tak zpracovatel neučinil, odpovídal by za škodu, která subjektu údajů vznikla, společně a nerozdílně se správcem údajů. Tím ovšem není dotčena jeho odpovědnost podle ZOOÚ.

---

⁴⁹ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 262

⁵⁰ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 274

5.8 Povinnosti zaměstnanců správce nebo zpracovatele, jiných a dalších osob

„Pro dosažení cílů právní ochrany osobních údajů je nutné, aby povinnostmi byly zatíženy i fyzické osoby, které osobní údaje zpracovávají. To je zajištěno tak, že i těmto osobám jsou s výhradou působnosti ZOOÚ a s přihlédnutím k úpravě jejich povinností podle jiných zákonů (např. podle zákoníku práce) uloženy povinnosti. Výslovně a přímo fyzickým osobám jsou uloženy dvě povinnosti.“⁵¹

Zaměstnanci správce nebo zpracovatele a jiné osoby, které zpracovávají osobní údaje na základě smlouvy se správcem nebo zpracovatelem, mohou zpracovávat osobní údaje pouze za podmínek a v rozsahu správcem nebo zpracovatelem stanoveném. Aby fyzické osoby mohly dostát své povinnosti, musí správce připravit takové podmínky, které jim toto plnění umožní. Zejména pak půjde u vytvoření organizačních a technických zázemí, takové zázemí představuje obdobnou aplikaci povinnosti o zajištění bezpečnostních opatření.

Druhou povinností je povinnost zachovávat mlčenlivost. Zaměstnanci správce nebo zpracovatele, jiné fyzické osoby, které zpracovávají osobní údaje na základě smlouvy se správcem nebo zpracovatelem, a další osoby, které v rámci plnění zákonem stanovených oprávnění a povinností přicházejí do styku s osobními údaji u správce nebo zpracovatele, jsou povinni zachovávat mlčenlivost o osobních údajích a o bezpečnostních opatřeních, jejichž zveřejnění by ohrozilo zabezpečení osobních údajů.

---

⁵¹ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 276-277

6. Subjekt údajů a jeho práva

6.1 Člověk jako subjekt údajů

Člověk, je v rámci ochrany osobních údajů vnímán jako subjekt údajů, což vyplývá z ustanovení § 4 písm. d) ZOOÚ, kde je uvedeno, že subjektem údajů je fyzická osoba, k níž se osobní údaje vztahují. Podobné definice nalezneme také v úmluvě č. 108 v článku 2, kde osobní údaj znamená každou informaci týkající se identifikované nebo identifikovatelné fyzické osoby, tedy subjektu údajů, nebo ve směrnici 95/46/ES, která definici rozvedla nejvíce a v článku 2 stanovila, že osobními údaji jsou veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné osobě, tj. subjektu údajů, s tím, že identifikovatelnou osobou se rozumí osoba, kterou lze přímo či nepřímo identifikovat, zejména s odkazem na identifikační číslo nebo na jeden či více zvláštních prvků její fyzické, fyziologické, psychické, ekonomické, kulturní nebo sociální identity.

Subjekt údajů není pochopitelně pasivní personou, ale osobou, která má svá práva, ale také (na což se často zapomíná) své povinnosti. Mezi jedno z nejvýznamnějších práv patří právo být informován o zpracování. Toto neznamena být informován pouze o zpracování, ale také jakým způsobem, v jaké intenzitě, po jakou dobu, v jakém obsahu bude mé osobní údaje zpracovávat, či kdo již mé osobní údaje zpracovává.

K dalším právům patří možnost bránit svá práva prostřednictvím občanského zákoníku, včetně možnosti obrátit se na soud, popřípadě se obrátit na příslušný orgán, který zajišťuje dozor nad ochranou osobních údajů.

V případě, že bude správce nebo zpracovatel zpracovávat mé osobní údaje, mám právo udělit jim informovaný souhlas, tzn. mám právo být informován o budoucím zpracování. Subjekt údajů má také právo obrátit se na správce či zpracovatele a požadovat opravu či likvidaci osobních údajů, resp. patří sem obecně princip přístupu ke svým osobním údajům.

Jak jsem v úvodu této části uvedl, často se zapomíná také na povinnosti, které jdou ruku v ruce s právy. „Člověku jako subjektu údajů je ZOOÚ ani předpisy jemu nadřazené (LZPS, úmluva č. 108) neukládá. Přesto nelze tvrdit, že člověk jako subjekt údajů žádné povinnosti nemá. Skrytě jsou obsaženy dokonce i

v samotné ZOOÚ , otevřeně v zákonech jiných. Skrytá povinnost subjektu údajů je zakotvena v ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) o povinnosti správce zpracovat pouze přesné osobní údaje. To – zejména, nikoli však výlučně – v případě identifikačních a kontaktních osobních údajů za určitých okolností implikuje oznamovací povinnost subjektu údajů. Zákony ukládají člověku i jiné povinnosti spojené s pořizováním a aktualizací osobních údajů, jako např. povinnost předkládat fotografii-podobenku nebo prokázat totožnost.⁵²

6.2 Právo být informován o zpracování

Toto právo je zakotveno v ustanovení § 11 odst. 1 ZOOÚ, kde se říká, že správce je při shromažďování osobních údajů povinen subjekt údajů informovat o tom, v jakém rozsahu a pro jaký účel budou osobní údaje zpracovány, kdo a jakým způsobem bude osobní údaje zpracovávat a komu mohou být osobní údaje zpřístupněny, nejsou-li subjektu údajů tyto informace již známy. Dále je v ustanovení uvedena povinnost správce seznámit subjekt údajů a informovat ho o právu na přístup k osobním údajům, právu na opravu osobních údajů, jakož i o dalších právech stanovených v § 21.

Zároveň je dobré uvést hned v začátku, že z této povinnosti správce existují výjimky, které jsou stanoveny v ustanovení § 5 odst. 2 ZOOÚ, kdy správce ke zpracování osobních údajů nepotřebuje souhlasu subjektu údajů, a není tedy ani povinen subjekt údajů poučovat (informovat) o zpracování. Správce může bez tohoto souhlasu zpracovávat osobní údaje,

- a) jestliže provádí zpracování nezbytné pro dodržení právní povinnosti správce,
- b) jestliže je zpracování nezbytné pro plnění smlouvy, jejíž smluvní stranou je subjekt údajů, nebo pro jednání o uzavření nebo změně smlouvy uskutečněné na návrh subjektu údajů,
- c) pokud je to nezbytně třeba k ochraně životně důležitých zájmů subjektu údajů. V tomto případě je třeba bez zbytečného odkladu získat jeho souhlas. Pokud souhlas není dán, musí správce ukončit zpracování a údaje zlikvidovat,
- d) jedná-li se o oprávněně zveřejněné osobní údaje v souladu se zvláštním

---

⁵² MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 288-289

právním předpisem. Tím však není dotčeno právo na ochranu soukromého a osobního života subjektu údajů,

e) pokud je to nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce, příjemce nebo jiné dotčené osoby; takové zpracování osobních údajů však nesmí být v rozporu s právem subjektu údajů na ochranu jeho soukromého a osobního života,

f) pokud poskytuje osobní údaje o veřejně činné osobě, funkcionáři či zaměstnanci veřejné správy, které vypovídají o jeho veřejné anebo úřední činnosti, o jeho funkčním nebo pracovním zařazení, nebo,

g) jedná-li se o zpracování výlučně pro účely archivnictví podle zvláštního zákona.

Tyto výjimky představují typickou aplikaci zásady „Ingnoratia legis non excusat.“, poněvadž se zde předpokládá znalost subjektu údajů, resp. to že má subjekt údajů potřebné znalosti nebo je může nalézt v dalších právních předpisech.

V praxi se často naráží na problém, kdy správce nebo zpracovatel vykládá ustanovení § 11 o poučovací povinnosti, tak že ho pouze odcituje a toto poté nechá subjekt údajů podepsat. Takové poučení není pochopitelně v pořádku, protože i kdyby se předpokládala jistá míra erudovanosti subjektu údajů, nebude takto daný souhlas jasný každému subjektu, neboť není absolutně určitý. Na druhou stranu jsou situace, kdy i konkludentně se takový souhlas dá předpokládat. Takovou modelovou situací je reklamace zboží, kdy zákazník (subjekt údajů) reklamuje zboží u obchodníka, který musí zboží předat další osobě včetně osobních údajů, nicméně z jednání subjektu údajů se dá usuzovat, že s tím předpokládá, neboť je tento postup ve společnosti poměrně zažitý a známý, a tedy se dá očekávat, že část která není subjektu údajů známá, mu bude prostě sdělena u uplatňování reklamace, čímž se naplní ona povinnost ze zákona.⁵³

Právo být informován ovšem nestojí samostatně, současně s ním jsou zde i právo na přístup k informacím a zároveň práva obsažená v ustanovení § 21 ZOOÚ. Pokud požádá subjekt údajů o informaci o zpracování svých osobních údajů, je mu správce povinen tuto informaci bez zbytečného odkladu

---

⁵³ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 290-291

předat. Zároveň platí, že každý subjekt údajů, který zjistí nebo se domnívá, že správce nebo zpracovatel provádí zpracování jeho osobních údajů, které je v rozporu s ochranou soukromého a osobního života subjektu údajů nebo v rozporu se zákonem, zejména jsou-li osobní údaje nepřesné s ohledem na účel jejich zpracování, může požádat správce nebo zpracovatele o vysvětlení nebo požadovat, aby správce nebo zpracovatel odstranil takto vzniklý stav. Zejména se může jednat o blokování, provedení opravy, doplnění nebo likvidaci osobních údajů. Tato dvě práva spolu úzce souvisí, neboť v praxi se nejdříve subjekt údajů dotáže správce na informace o zpracování svých osobních údajů, a pokud zjistí nesrovnalosti, případně nesouhlasí se zpracováním, vyzve správce ke konání v rámci ustanovení § 21 ZOOÚ.

Právo subjektu údajů dotazovat se na informace se vyskytuje i v jiných právních předpisech, a pochopitelně tato práva z nich vyplývající nejsou jakkoli dotčena úpravou ZOOÚ. Mezi takové předpisy např. patří zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, nebo zákon č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

K tomuto se dá přiřadit povinnost správce informovat subjekt údajů v případě, kdy správce zpracovává údaje jako nezbytné pro ochranu svých práv. V takto nastalé situaci je správce povinen informovat subjekt údajů bez zbytečného odkladu. Na toto navazuje ustanovení § 11 odst. 6 ZOOÚ, které zajišťuje informování správcem subjektu údajů o zpracování, o kterém by nemusel vůbec vědět.

Výjimkou není ani zvláštní úprava práva být informován o zpracování. Je obsažena např. v zákoně č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů. To odpovídá i situaci v legislativě Evropské unie. Směrnice 2002/58/ES, kterou zákon o elektronických komunikacích zčásti transponuje do vnitrostátního právního řádu, je rovněž zvláštní právní úpravou – k směrnici 95/46/ES.⁵⁴

---

⁵⁴ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 293-294

6.3 Souhlas subjektu údajů

6.3.1 Informovaný souhlas

Jak již bylo řečeno výše, může správce zpracovávat osobní údaje pouze se souhlasem subjektu údajů. Jelikož existují jak obecné, tak citlivé osobní údaje, znamená to v praxi rozlišení na dva druhy souhlasu. Jeden souhlas je generelní a druhá je souhlas ke zpracování citlivých údajů. Pro první případ platí, že subjekt údajů musí být při udělení souhlasu informován o tom, pro jaký účel zpracování a k jakým osobním údajům je souhlas dáván, jakému správci a na jaké období. Souhlas subjektu údajů se zpracováním osobních údajů musí být správce schopen prokázat po celou dobu zpracování. V praxi se často objevuje problém, že správce žádá o souhlas ke zpracování „osobních údajů“ a nezřídka se k tomu přidává formule „a přiřazovat k nim další osobní údaje“, což pochopitelně nesplňuje pro svou obecnou povahu náležitosti zákonem stanovené a zároveň se bude jednat o zpracování osobních údajů bez souhlasu subjektu údajů, a tudíž půjde o porušení povinností stanovených ZOOÚ.

Informovaným souhlasem subjektu údajů se rozumí svobodný a vědomý projev vůle subjektu údajů, jehož obsahem je svolení subjektu údajů se zpracováním osobních údajů, kdy je subjektu údajů sděleno kdo, kde, za jakým účelem a po jakou dobu budou jeho údaje zpracovávány. Pouze v tomto případě má subjekt údajů možnost posoudit závažnost svého rozhodnutí, a pak případně rozhodnout o udělení či neudělení souhlasu se zpracováním osobních údajů.

Požadavek prokazování existence souhlasu subjektu údajů po celou dobu zpracování je absolutní. Je tedy zřejmé, že pokud chce správce souhlas subjektu údajů prokazovat, musí ho dokumentovat. Zpravidla se bude jednat o souhlas uschovaný v papírové podobě, tzn. například formou formuláře. Složitější je tento postup v případě, kdy správce či zpracovatel užívají v komunikaci se subjektem údajů telekomunikačních služeb. V těchto situacích je pozice subjektu údajů značně oslabena a znevýhodněna, zde se pak jeví možnost užití principu předpokládaného souhlasu, kdy subjekt údajů výslovně nevyjadřuje nesouhlas. „V elektronických komunikačních službách plní funkci vlastnoručního podpisu

zaškrtnutí políčka (nebo obdobný úkon) prokazatelně spojený s posloupností transakčních údajů o komunikaci subjektu údajů – uživatele služeb nabízených prostřednictvím daného komunikačního místa. Právě tato posloupnost umožňuje přiřčením zaškrtnutí políčka (např. opětovným poklepáním na určenou klávesu) k osobním údajům.⁵⁵

Neodmyslitelně patří k udělení souhlasu i jeho zánik. Zánikem může být jak odstoupení od smlouvy, tak zánik souhlasu, a pochopitelně jeho odvolání. V praxi to představuje prostý důsledek, vymazání osobních údajů subjektu údajů. Není pochopitelně v moci správce zlikvidovat všechny osobní údaje, např. ty které byly uvedeny na fakturách apod., s čímž by měl subjekt údajů počítat.

6.3.2 Předpokládaný souhlas

Předpokládaný souhlas už byl trochu naznačen v předchozím textu. Institut předpokládaného souhlasu se vztahuje především na správce nebo zpracovatele provádí-li zpracování osobních údajů za účelem nabízení obchodu nebo služeb subjektu údajů. Pro tento účel lze použít jméno, příjmení a adresu subjektu údajů, pokud tyto údaje byly získány z veřejného seznamu nebo v souvislosti s činností jakožto správce nebo zpracovatele. Je to tedy zpracování osobních údajů, kde nedochází ani k informování, ani k vyžádání souhlasu subjektu údajů. Bezpochyby je to velkým zásahem do práva subjektu údajů, nicméně důvodem proč je institut předpokládaného souhlasu zaveden, je jak úspora času a snažení, pochopitelně i nákladů, u správce, tak i úspora v jednání subjektu údajů. Je to jisté upuštění od formalismu udělování souhlasu.

Správce nebo zpracovatel však nesmí uvedené údaje dále zpracovávat, pokud s tím subjekt údajů vyslovil nesouhlas. Nesouhlas se zpracováním je nutné vyjádřit písemně. Bez souhlasu subjektu údajů nelze k uvedeným údajům přiřazovat další osobní údaje. Zde nastává menší problém, kdy správce zpracovává osobní údaje pouze za účelem nabízení obchodu nebo služeb, neboť i po vyslovení nesouhlasu subjektu údajů je správce za účelem vyloučení možnosti, že jméno, příjmení a adresa subjektu údajů budou opakovaně použity k nabídce

---

⁵⁵ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 297

obchodu a služeb, oprávněn dále zpracovávat pro svoji vlastní potřebu jméno, příjmení a adresu subjektu údajů přesto, že subjekt údajů vyslovil nesouhlas, což v praxi znamená popření principu udělování souhlasu subjektu údajů.

Další problém představuje umožnění správci předávat údaje, které zpracovává dalšímu správci. Postup je možný pouze v případě, že údaje subjektu údajů byly získány v souvislosti s činností správce nebo se jedná o zveřejněné osobní údaje, a že údaje budou využívány pouze za účelem nabízení obchodu a služeb. Existují zde dva limity, které mají tento postup vyvažovat. Jedním z nich je, že jiný správce, kterému byly předány údaje, nesmí tyto údaje předávat jiné osobě, to znamená omezení pouze na jedno předání. Druhým limitem je informování správcem subjektu údajů, který s tímto postupem nevyslovil nesouhlas, který by opět musel být učiněn písemně.

6.3.3 Souhlas se zpracováním citlivých údajů

Dle ZOOÚ je pro souhlas udělený subjektem údajů pro zpracování citlivých údajů zvláštním požadavkem být výslovný, prokazatelný a informovaný. V praxi to znamená, že subjekt údajů musí být opět informován o tom, pro jaký účel zpracování a k jakým osobním údajům je souhlas dáván, jakému správci a na jaké období. Správce musí také prokazovat existenci souhlasu subjektu údajů se zpracováním osobních údajů po celou dobu zpracování. A v neposlední řadě je správce povinen předem subjekt údajů poučit o jeho právech podle § 12 a 21 ZOOÚ, jež byly rozebrány výše.

Rozdíl od obecného souhlasu je tedy v jeho výslovnosti. V praxi to má za následek ten, že správce musí např. v listině, kterou dává subjektu údajů podepsat, uvést přesný konkrétní citlivý údaj. Pokud v listině bude uvedeno „souhlas se zpracováním citlivých údajů“, bude se jednat opět o neplatný souhlas z důvodu jeho neurčitosti, tedy nevýslovnosti.

Je zajímavostí, že směrnice 95/46/ES ukládá členským státům zákaz zpracování osobních údajů, které odhalují rasový či etnický původ, politické názory, náboženské nebo filozofické přesvědčení, odborovou příslušnost, jakož i zpracování údajů týkajících se zdraví a sexuálního života, avšak s jednou

výjimkou, a tou je právě onen výslovný souhlas. Úmluva č. 108 předpokládá, že osobní údaje prozrazující rasový původ, politické názory, náboženské nebo jiné přesvědčení, jakož i osobní údaje týkající se zdraví nebo pohlavního života smějí být zpracované automatizovaně pouze za předpokladu, kdy vnitrostátní předpisy stanoví vhodné záruky, za kterou výslovný souhlas můžeme považovat. Toto se vztahuje i na osobní údaje týkající se odsouzení za trestný čin.

6.3.4 Souhlas a zpracování osobních údajů jiného

„Nezanedbatelným problémem souhlasu je, že subjekt údajů se často ocitne v situaci, kdy uděluje souhlas i k osobním údajům jiného, nejčastěji svého manžela. Tato situace bývá často provázena určitými okolnostmi: správce současně shromažďuje od subjektu údajů osobní údaje, k nimž není třeba souhlasu, a údaje, k nimž třeba souhlasu je, a dále shromažďuje údaje pro rozdílné potřeby, z nichž nejméně jeden souhlas subjektu údajů vyžaduje. Z praktických důvodů, mezi nimiž dominuje úspora práce a času správce i subjektu údajů, správce vše spojí v jedno a pak se snadno stane, že o někom jsou na www stránkách v internetu zveřejněny i jméno a rok narození manžela (manželky) – bez souhlasu partnera, jehož údaje jsou zveřejněny. Již z této expozice problému je zřejmé, že existuje snadné řešení: subjekt údajů udělující souhlas zjistí postoj osoby blízké, o jejíž osobní údaje se jedná, a na druhé straně správce postup a formu získávání souhlasu těmito okolnostem přizpůsobí. Aktivní vystupování je nutné na obou stranách.“⁵⁶

6.4 Právo přístupu k osobním údajům

6.4.1 Přímý a nepřímý přístup k osobním údajům

Dalším právem subjektu údajů je právo na přístup k osobním údajům o

---

⁵⁶ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 304

něm zpracovávaných konkrétním správcem nebo zpracovatelem. Dle ZOOÚ musí správce subjekt údajů informovat o jeho právu přístupu k osobním údajům, čehož plyne povinnost aktivního jednání správce vůči subjektu údajů.

Subjekt údajů může mít přístup k osobním údajům, které o něm někdo zpracovává, přímý nebo nepřímý. První přístup, tedy přístup přímý, znamená, že se subjekt údajů se svým dotazem obrací přímo na správce údajů, který mu také přímo odpovídá. Pro tento případ obsahuje odpověď správce informace o zpracování, o tom, že zpracování je legální, případně osobní údaje, nebo všechny tři složky dohromady. Druhý přístup, nepřímý, znamená, že se subjekt údajů obrací na nezávislý kontrolní orgán nebo justiční orgán. Odpověď od takových orgánů obsahuje pouze výrok o porušení zákona, pokud bylo zjištěno.

Pro pořádek zde musí být také uvedeno, ač to budu rozebírat v následujícím bodě, omezení přístupu. Základem pro omezení je ustanovení § 3 odst. 6 ZOOÚ, kde je uvedeno, že se neužije ustanoveních § 5 odst. 1 a §§ 11 a 12 pro zpracování osobních údajů nezbytných pro plnění povinností správce stanovených zvláštními zákony pro zajištění:

- a) bezpečnosti České republiky,
- b) obrany České republiky,
- c) veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti,
- d) předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti a stíhání trestných činů,
- e) významného hospodářského zájmu České republiky nebo Evropské unie,
- f) významného finančního zájmu České republiky nebo Evropské unie, kterým je zejména stabilita finančního trhu a měny, fungování peněžního oběhu a platebního styku, jakož i rozpočtová a daňová opatření,
- g) výkonu kontroly, dozoru, dohledu a regulace spojených s výkonem veřejné moci v případech uvedených v písmenech c), d), e) a f), nebo
- h) činností spojených se zpřístupňováním svazků bývalé Státní bezpečnosti.

Správce informuje subjekt údajů o přístupu k osobním údajům na základě ustanovení § 12 ZOOÚ mu předává informaci, která musí obsahovat sdělení o účelu zpracování osobních údajů, o osobních údajích, případně kategoriích osobních údajů, které jsou předmětem zpracování, včetně veškerých dostupných informací o jejich zdroji, o povaze automatizovaného zpracování v souvislosti s jeho využitím pro rozhodování, jestliže jsou na základě tohoto zpracování činěny

úkony nebo rozhodnutí, jejichž obsahem je zásah do práva a oprávněných zájmů subjektu údajů a o příjemci, případně kategoriích příjemců. Co není přímo citováno zákonem, je požadavek, aby celá informace byla subjektu údajů srozumitelná, tzn. pokud správce chce užívat kódů či jiných odborných a specifických údajů a výrazů běžných pro činnost správce, je třeba takové údaje opatřit vysvětlením či legendou, která napomůže subjektu údajů k pochopení zpracování jeho údajů. Poskytnutí osobních údajů je chápáno jako předání opisu. Na základě tohoto opisu může subjekt údajů využít dalších svých práv, jako například právo na opravu apod.⁵⁷

Subjekt údajů by také neměl být omezován tím, že by si správce údajů účtoval nepřiměřené částky za poskytované informace, tedy tak jak to stanovuje úmluva č. 108, kdy požaduje pro subjekt údajů zpřístupnění informací bez přílišných průtahů a nákladů. Správce má však právo za poskytnutí informace požadovat přiměřenou úhradu nepřevyšující náklady nezbytné na poskytnutí informace.

6.4.2 Omezení a zvláštní úprava přístupu

Abychom mohli korektně omezit přístup subjektu údajů k osobním údajům o něm zpracovávaných, je třeba, aby byly stanoveny důvody, které budou dostatečně závažné. V rámci úmluvy č. 108 jsou taková omezení možná, pokud představují nezbytná omezení v demokratické společnosti v zájmu ochrany bezpečnosti státu, veřejné bezpečnosti, měnových zájmů státu nebo potírání trestné činnosti a ochrany subjektu údajů nebo práv a svobod jiných osob. Úmluva č. 108 dále ještě připouští omezení výkonu práva přístupu pro automatizované soubory osobních údajů užívané pro statistické účely nebo pro vědecký výzkum, jestliže je zřejmé, že neexistuje nebezpečí porušení soukromí subjektu údajů.

„Žádný ze subjektů, na jejichž činnost při zpracování osobních údajů se zákon o ochraně osobních údajů vztahuje, není zproštěn povinnosti umožnit subjektu údajů přístup k informacím o osobních údajích absolutně. Zákonná

---

⁵⁷ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 306

výjimka je zásadně vázána na účel, pro který takový správce nebo zpracovatel s osobními údaji nakládá. O uplatnění výjimky buď výslovně, nebo s odkazem na ustanovení zákona o ochraně osobních údajů nebo jiného zákona, který pro přístup k informacím o osobních údajích stanoví jiný režim, by měl správce subjekt údajů informovat; není třeba tak činit až v odpovědi na žádost o poskytnutí informací, pro obě strany může být výhodnější poskytnout takové informace při vzájemném kontaktu, při němž dochází např. ke shromažďování identifikačních a kontaktních údajů nebo v rámci informací zveřejňovaných jménem správce⁵⁸

Nemá cenu zde uvádět všechny zákony, ve kterých je omezeno právo přístupu subjektu údajů k osobním údajům o něm samém zpracovávaných určitým správcem pro jiné účely než statistika a vědecký výzkum, a proto zde uvedu několik příkladů, které považuji za typické, a které představují samozřejmost ve vztahu k bezpečnosti státu.

Prvním z takových zákonů je zákon č. 153/1994 Sb. o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, kde je v ustanovení § 19 zakotveno oprávnění pro Úřad pro zahraniční styky a informace a Vojenskou zpravodajskou službu ukládat, uchovávat a využívat údaje o fyzických a právnických osobách, jestliže je to nutné k plnění úkolů v jejich působnosti, a dále se zde uvádí, že Úřad pro zahraniční styky a informace a Vojenská zpravodajská služba o vedení evidence o fyzických a právnických osobách nesdělují obsah ani osobám, které jsou v evidenci zaznamenány. Další zákonem, který bezprostředně navazuje na zákon předešlý, je zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, ve znění pozdějších předpisů, kde jsou v ustanovení § 16 zakotvena stejná oprávnění jako u výše zmíněných orgánů, tj. Úřadu pro zahraniční styky a informace a Vojenské zpravodajské služby, tzn. oprávnění ukládat, uchovávat a využívat údaje o fyzických a právnických osobách, jestliže je to nutné k plnění úkolů v její působnosti, a dále, že Bezpečnostní informační služba skutečnost o vedení evidence o fyzických a právnických osobách ani její obsah těmto osobám nesděluje. Dalším typickým zákonem je zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, kde je v ustanovení § 88 uvedeno, že

---

⁵⁸ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 307-308

Policie České republiky sdělí subjektu údajů informaci o zpracovávání osobních údajů bez vědomí subjektu údajů až v okamžiku, kdy není ohroženo plnění úkolů Policie České republiky v souvislosti s předcházením, vyhledáváním, odhalováním trestné činnosti a stíháním trestných činů a zajišťováním bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, že pro své potřeby zpracovává jeho osobní údaje. Postup při informování subjektu údajů je takový, že na základě písemné žádosti subjektu údajů sdělí Policejní prezidium žadateli bezplatně osobní údaje vztahující se k jeho osobě, a to do 60 dnů od jejího doručení. Policejní prezidium na písemnou žádost osoby provede neprodleně po jejím doručení bezplatně opravu, likvidaci, blokování nebo doplnění nepravdivých anebo nepřesných osobních údajů vztahujících se k osobě žadatele nebo žadateli poskytne vysvětlení. Pokud by opravou, likvidací, blokováním nebo doplněním osobních údajů bylo ohroženo stíhání trestných činů a zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, může Policie České republiky místo těchto operací připojit k souboru opravné prohlášení, nebo označení údajů vztahujících se k osobě žadatele, jestliže žadatel popírá jejich přesnost a nelze zjistit, zda jsou přesné nebo nikoli. Toto označení se odstraní pouze se souhlasem žadatele nebo na základě rozhodnutí příslušného soudu anebo úřadu. Pokud Policie České republiky nezpracovává žádné osobní údaje subjektu údajů, nebo by vyhověním žádosti či sdělením o nevyhovění žádosti došlo k ohrožení stíhání trestných činů a zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, Policie České republiky žadatele písemně vyrozumí o tom, že nezpracovává žádné osobní údaje vztahující se k jeho osobě. Informace o vyřízení žádosti musí obsahovat poučení o tom, že žadatel má právo obrátit se na ÚOOÚ.

6.4.3 Právo přístupu k osobním údajům v Evropské unii

V rámci plnění povinností stanovených v nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č. 45/2001 musela každá instituce a každý orgán Evropské unie zřídit, resp. jmenovat alespoň jednu osobu inspektorem ochrany údajů, a zároveň byl zřízen na celounijní úrovni Evropský inspektor ochrany údajů. Mezi

úkoly těchto úředníků-inspektorů také patří zajišťování, aby správce a subjekty údajů byly informovány o svých právech a povinnostech vyplývajících z tohoto nařízení, tedy včetně informací o zpracování či opravy nebo likvidace osobních údajů. Evropský inspektor ochrany údajů vyslýchá a posuzuje stížnosti a v přiměřené době sděluje subjektu údajů výsledky, je tedy v tomto smyslu odvolací instancí. Podání stížnosti Evropskému inspektorovi ochrany dat nemá vliv na možný soudní přezkum u Soudního dvora Evropské unie. Soudní dvůr Evropské unie má soudní pravomoc pro řešení všech sporů, které se týkají tohoto nařízení, včetně žalob o náhradu škody.

První na řadě je SIS, kde právo osob na přístup k údajům, které se jich týkají a jsou uloženy v SIS, se vykonává v souladu s vnitrostátními právními předpisy smluvní strany, u které se toto právo uplatňuje. Pokud to stanoví vnitrostátní právní předpisy, rozhoduje o tom, zda a jakým způsobem se tyto informace poskytují, vnitrostátní kontrolní orgán, kterým je v našem případě ÚOOÚ. Smluvní strana, která záznam neprovedla, může poskytnout informace o těchto údajích, pouze pokud předem poskytla smluvní straně, která záznam provedla, příležitost zaujmout postoj, zde je tedy potřeba jistý druh součinnosti pro to, aby mohl případně ÚOOÚ konat. Sdělení informace subjektu údajů je zamítnuto, pokud může poškodit provedení právního úkolu uvedeného v záznamu, nebo z důvodu ochrany práv a svobod druhých. Žádost je zamítnuta vždy, pokud u záznamu trvá účel utajeného sledování. Každý subjekt údajů má právo na území každé smluvní strany podat žalobu k soudu nebo orgánu příslušnému podle vnitrostátních právních předpisů zejména ve věci opravy, výmazu či poskytnutí informace nebo odškodnění v souvislosti se záznamem, který se ho týká. Smluvní strany se rovněž zavázaly, že budou vykonávat pravomocná rozhodnutí přijatá soudy nebo orgány příslušnými podle vnitrostátních právních předpisů.

Druhým orgánem je Eurojust. Každý subjekt údajů má právo na přístup ke všem informacím, které o něm Eurojust může vést, a může požádat o kontrolu těchto informací. Podání žádosti nepodléhá žádným poplatkům. Eurojust má na vyřešení žádosti lhůtu tří měsíců. Eurojust však může odmítnout poskytnutí přístupu k informacím subjektu údajů v případě, je-li to nutné k umožnění plnění úkolů a povinností Eurojustu, ochraně probíhajícího národního vyšetřování a

ochraně práv a svobod třetích stran. Subjekt údajů si může vybrat na který z orgánů (Eurojust nebo kterýkoliv vnitrostátní příslušný orgán) žádost zašle a právo na přístup bude uplatněno podle práva členského státu, ve kterém se tento orgán nachází. Subjekt údajů má právo požádat Eurojust o opravu, zablokování nebo odstranění nesprávných nebo neúplných údajů o subjektu údajů. V případě, že není subjekt údajů spokojen s odpovědí, může věc předat SKO do 30 dní po obdržení rozhodnutí Eurojustu.⁵⁹

Třetím orgánem je Europol. Každý subjekt údajů má právo získat v přiměřených intervalech informace o tom, zda jsou osobní údaje, které s ním souvisejí, zpracovávány Europolem, a obdržet tyto údaje ve srozumitelné podobě nebo je může nechat subjekt údajů přezkoumat. Žádost může být podána v jakémkoli členském státě u příslušného orgánu, který žádost neprodleně postoupí Europolu, který nejpozději do tří měsíců od jejího obdržení žádost vyřídí. Poskytnutí informací v odpovědi na žádost bude zamítnuto, pokud je zamítnutí nezbytné za účelem umožnění Europolu řádně plnit jeho úkoly, ochrany bezpečnosti a veřejného pořádku v členských státech nebo předcházení trestným činům, záruky, že nebude ohroženo žádné vnitrostátní vyšetřování, ochrany práv a svobod třetích stran. V neposlední řadě sem pochopitelně patří i nárok na opravu nebo výmaz nesprávných údajů subjektu údajů, které se ho týkají, v případě podání této žádost opět Europol nejpozději do tří měsíců informuje subjekt údajů o vyřízení žádosti, tedy, že údaje, které se ho týkají, byly opraveny nebo vymazány. V odpovědi na žádost o kontrolu, o přístup k údajům nebo o opravu a výmaz údajů Europol informuje osobu podávající žádost o možnosti odvolání k SKO, pokud není s rozhodnutím spokojen. Tato osoba může rovněž postoupit záležitost SKO, pokud neobdrží odpověď na svou žádost ve lhůtách stanovených v rozhodnutí o zřízení Europolu.

Posledním ze systémů zpřístupňujících informace v rámci Evropské unie je CIS. Podle rozhodnutí Rady 2009/917/SVV ze dne 30. listopadu 2009 o používání informačních technologií pro celní účely jsou práva osob, pokud jde o osobní údaje v CIS, zejména jejich právo na přístup k nim nebo jejich opravu, výmaz nebo blokování, jsou vykonávána v souladu s právními předpisy a postupy,

---

⁵⁹ Eurojust.europa.eu [online]. 2012 [cit. 2012-03-25]. Znejte svá práva. Dostupné z WWW: <<http://eurojust.europa.eu/Pages/languages/cs.aspx>>

jimiž se v členském státě, v němž jsou uplatňována, provádí rámcové rozhodnutí 2008/977/SVV. Přístup se odepře, pokud je to nutné a přiměřené v zájmu neohrožení jakýchkoli probíhajících vnitrostátních vyšetřování, nebo po dobu skrytého sledování nebo pozorování a zpravodajství. Při posuzování použitelnosti této výjimky se zohlední oprávněné zájmy dotčené osoby. Rámcové rozhodnutí Rady 2008/977/SVV ze dne 27. listopadu 2008 o ochraně osobních údajů zpracovávaných v rámci policejní a justiční spolupráce v trestních věcech stanovuje, že každý subjekt údajů má právo obdržet na žádosti učiněné v přiměřených intervalech bez omezení a bez nepřiměřeného prodlení nebo nadměrných nákladů, alespoň potvrzení správce nebo vnitrostátního orgánu dozoru, zda údaje, které se ho týkají, byly či nebyly předávány nebo zpřístupňovány, a rovněž informace o příjemcích nebo kategoriích příjemců, jimž byly údaje předány, a sdělení o údajích, které jsou předmětem zpracování, nebo alespoň potvrzení vnitrostátního orgánu dozoru, že byla provedena všechna nezbytná ověření.

Závěrem lze říci, že díky novým legislativním aktům Evropské unie se veškeré právní předpisy prakticky překrývají, resp. shodují, což v důsledku může mít jistě pozitivní dopad na subjekt údajů, který pro futuro nebude zahlcován byrokratickými požadavky každého orgánu zvlášť. Na tomto místě by bylo asi dobré zauvažovat nad tím, že pro zlepšení přístupu k osobním údajům subjektů údajů by stálo za úvahu zřízení jednotného podoby žádosti, která by byla použitelná jak pro podání (formuláře) u příslušných vnitrostátních orgánů, tak u orgánů a institucí Evropské unie.

6.5 Práva subjektu údajů vůči správci a zpracovateli

Jak už zde bylo několikrát zmíněno, může na základě ZOOÚ každý subjekt údajů, který zjistí nebo se domnívá, že správce nebo zpracovatel provádí zpracování jeho osobních údajů, které je v rozporu s ochranou soukromého a osobního života subjektu údajů nebo v rozporu se zákonem, zejména jsou-li osobní údaje nepřesné s ohledem na účel jejich zpracování, může požádat správce nebo zpracovatele o vysvětlení, nebo požadovat, aby správce nebo zpracovatel odstranil takto vzniklý stav, zejména pak se může jednat o blokování, provedení

opravy, doplnění nebo likvidaci osobních údajů. Toto přímé oslovení správce nebo zpracovatele má v praxi čas od času ještě jeden průvodní jev, a to, že subjekt údajů se prakticky do 24 hodin obrátí na ÚOOÚ s tím, že mu správce nebo zpracovatel neposkytl údaje, o které byl zažádán. Pro správce nebo zpracovatele to může mít někdy za následek i zvyšování nákladů, ale to spíš v situaci, kdy správce nebo zpracovatel nekoná, kdy se náklady zvyšují určitě, je moment, kdy se subjekt údajů obrátí na ÚOOÚ přímo a neužije možnosti dotázat se správce nebo zpracovatele. Subjektu údajů se také může stát, že mu nebude ze strany správce nebo zpracovatele vyhověno, což jednak znamená, že se subjekt údajů může obrátit opět na ÚOOÚ, ale nejsou tím dotčeny ani jiné cesty pro ochranu svých práv, včetně ustanovení §§ 11 až 16 ObčZ. Dle směrnice 95/46/ES může subjekt údajů kdykoli vznést z vážných a legitimních důvodů souvisejících s jeho osobní situací námitku proti zpracování osobních údajů, které se ho týkají, ledaže vnitrostátní právo stanoví jinak. Pokud je námitka oprávněná, nesmí se zpracování zahájené správcem nadále těchto údajů týkat.⁶⁰

„Odpovědnost správce a zpracovatele je postavena jako objektivní. Ustanovení o společné odpovědnosti správce a zpracovatele také směřuje k ochraně práv podle ObčZ. Jestliže podle ustanovení § 21 odst. 4 došlo při zpracování osobních údajů k porušení povinností uložených zákonem u správce nebo u zpracovatele, odpovídají za ně společně a nerozdílně. Subjekt údajů se může domáhat svých nároků u kteréhokoli z nich.“⁶¹

6.6 Právo obrátit se na kontrolní orgány

Dle úmluvy č. 108 musí být každému subjektu údajů umožněno užití opravného prostředku, není-li vyhověno jeho žádosti o potvrzení, případně o sdělení, opravení nebo vymazání osobních údajů jeho se týkajících.

V souladu s úmluvou č. 108 je v ZOOÚ uloženo ÚOOÚ přijímání podnětů a stížností na porušení povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů a informování o jejich vyřízení. Zároveň s touto agendou je současně

---

⁶⁰ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 321-322

⁶¹ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 322

vykonávána i agenda konzultací v oblasti ochrany osobních údajů.

„ZOOÚ neobsahuje ustanovení, do jaké míry má být autor podnětu nebo stížnosti informován o zjištěních ÚOOÚ. O kontrolních zjištěních ukládá kontrolujícím mlčenlivost. S rozsahem informací o vyřízení podnětu nebo stížnosti nebývají proto někteří stěžovatelé spokojeni. Zpráva o vyřízení není a nemůže být jinou formou přístupu k osobním údajům a informacím o zpracování, a nahradit tak vadný postup správce.“⁶²

---

⁶² MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 323-324

7. Dozorové orgány a prosazování ochrany osobních údajů

Podstatné pro zajištění ochrany osobních údajů je stanovení orgánu dozoru, který bude dohlížet na respektování a dodržování povinností souvisejících s ochranou osobních údajů, tj. které jsou především stanoveny zákonem. Úmluva č. 108, a stejně tak i směrnice 95/46/ES zřízení takového orgánu předvídají a spojují s ním garanci ochrany osobních údajů. Zřízení jednoho nebo více orgánů je obligatorním prvkem národní legislativy k ochraně osobních údajů. V článku 28 směrnice 95/46/ES jsou členské státy Evropské unie povinny zřídit, alespoň jeden orgán veřejné moci k dohledu nad dodržováním předpisů přijatých členskými státy na základě této směrnice. V České republice působí právě jeden takový orgán, kterým je ÚOOÚ.

7.1 Postavení, působnost a úkoly Úřadu pro ochranu osobních údajů

7.1.1 Postavení a působnost

ÚOOÚ byl zřízen dle standardů Úmluvy č. 108 a směrnice 95/46/ES a jeho sídlem je Praha. „To, že jeho postavení jim odpovídá a že jeho postavení odpovídá i vykonávaná činnost při prosazování ochrany osobních údajů, bylo shledáno při mezinárodním posouzení předcházejícím přistoupení České republiky k Schengenskému acquis.“⁶³ Postavení i působnost ÚOOÚ jsou kumulativně stanoveny v § 2 odstavci druhém a třetím ZOOÚ: „(2) Úřadu jsou svěřeny kompetence ústředního správního úřadu pro oblast ochrany osobních údajů v rozsahu stanoveném tímto zákonem a další kompetence stanovené zvláštním právním předpisem, mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu, a přímo použitelnými předpisy Evropských společenství. (3) Úřad vykonává působnost dozorového úřadu pro oblast ochrany osobních údajů

---

⁶³ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 329

vyplývající z mezinárodních smluv, které jsou součástí právního řádu.“

Mezi důležité prvky patří také nezávislost orgánu, která je v případě ÚOOÚ zajištěna jednak tím, že jeho činnost je hrazena ze samostatné kapitoly státního rozpočtu České republiky, jedná se zde tedy o nezávislost ekonomickou, a také tím, že ÚOOÚ dle ZOOÚ postupuje při své činnosti nezávisle a řídí se pouze zákony a jinými právními předpisy, stejně tak se může do jeho pravomocí zasahovat pouze na základě zákona. Nezávislost je také zajištěna tím, že pozice předsedy a inspektorů jsou časově omezeny na pět (nejvýše na dvě po sobě jdoucí období), resp. deset let (může být volen opakovaně), s tím, že jsou navrhováni Senátem Parlamentu České republiky a jmenováni prezidentem České republiky.

Úkoly ÚOOÚ jsou stanoveny v ustanovení § 29 odst. 1 ZOOÚ, a jsou jimi:

- a) provádí dozor nad dodržováním povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů,
- b) vede registr zpracování osobních údajů,
- c) přijímá podněty a stížnosti na porušení povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů a informuje o jejich vyřízení,
- d) zpracovává a veřejnosti zpřístupňuje výroční zprávu o své činnosti,
- e) vykonává další působnosti stanovené mu zákonem,
- f) projednává přestupky a jiné správní delikty a uděluje pokuty podle tohoto zákona,
- g) zajišťuje plnění požadavků vyplývajících z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, a z přímo použitelných předpisů Evropských společenství,
- h) poskytuje konzultace v oblasti ochrany osobních údajů,
- i) spolupracuje s obdobnými úřady jiných států, s orgány Evropské unie a s orgány mezinárodních organizací působícími v oblasti ochrany osobních údajů. Úřad v souladu s právem Evropských společenství plní oznamovací povinnost vůči orgánům Evropské unie.

„Prvořadým úkolem ÚOOÚ je dozor nad dodržováním povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů. Dozorovou činnost a působnost spoluvytvářejí registrace zpracování osobních údajů, přijímání podnětů

a stížností občanů na porušení ZOOÚ⁶⁴, kontrolní činnost a do jisté míry také poskytování konzultací.⁶⁵

7.1.2 Kontrolní činnost

Dle ZOOÚ provádějí kontrolní činnost inspektoři a pověřeni další zaměstnanci ÚOOÚ. Pokud některé aspekty nejsou upraveny ZOOÚ, užije se podpůrně zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní kontrole“).

„Kontrolu nelze zahájit bez oznámení kontrolovanému, zároveň musí být při zahájení kontrolovanému sdělen předmět kontroly. V zájmu oboustranné jasnosti situace se z ústního jednání pořizuje protokol. Obsah, tj. předmět kontroly, vychází buď z obsahu stížnosti nebo jiného podnětu doručeného ÚOOÚ, nebo ve znění plánu kontrolní činnosti ÚOOÚ. Stížnost nebo podnět musí být směřována buď výslovně proti kontrolovanému, nebo z vyhodnocení jejího obsahu, popř. na základě zjištění z kontroly provedené u jiné osoby musí vyplynout důvodnost provedení kontroly právě u kontrolovaného. Do kontrolního plánu jsou zařazována z rozhodnutí předsedy ÚOOÚ společensky významná témata; plán kontrolní činnosti sleduje obecné trendy v oboru. Kontrolovanými jsou ústřední a jiné orgány státní správy, jiné veřejnoprávní subjekty, banky, dopravní podniky provozující městskou veřejnou dopravu, veřejné knihovny, obce, podnikatelské subjekty s různým oborovým zaměřením včetně podnikajících fyzických osob, subjekty činné na základě zvláštního zákona, nekomerční subjekty a politické strany.“⁶⁶

Oprávnění a povinnosti kontrolujících jsou upraveny v ustanoveních §§ 37 a 38 ZOOÚ. Mimo jiné mezi povinnosti kontrolujících patří prokázání se průkazem kontrolora. Tento průkaz je upraven v nařízení vlády č. 277/2011 Sb., o stanovení vzoru průkazu kontrolujícího Úřadu pro ochranu osobních údajů. Jako

---

⁶⁴ Usnesení zvláštního (tzv. kompetenčního) senátu (Konf 56/2009-7) – příslušnost soudů k rozhodování o náhradě za porušení povinností stanovených zákonem č. 101/2000 Sb.

⁶⁵ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 332

⁶⁶ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 335

další povinnost je tam uvedena povinnost mlčenlivosti. Tato povinnost však nesmí být vnímána absolutně. Kontrolující mají na základě ustanovení § 24 zákona o státní kontrole, kde je stanoveno, že kontrolní orgány oznamují orgánům činným v trestním řízení podezření z trestné činnosti zjištěné v průběhu kontroly. Nejvíce pravděpodobné se zde jeví oznámení přečinu neoprávněného nakládání s osobními údaji dle ustanovení § 180 odst. 4 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“). Pokud by tak kontrolující neučinil, mohl by se dopustit přečinu nepřeřazení trestného činu dle ustanovení § 367 trestního zákoníku⁶⁷. Povinnost mlčenlivosti přetrvává i po skončení pracovněprávního vztahu. Mlčenlivosti může zbavit předseda ÚOOÚ.

Pokud kontrolní orgány v souvislosti s výkonem kontroly zjistí potřebu změnit, popřípadě zrušit platné právní předpisy, jsou k tomu nadány pravomocí dle ustanovení § 25 zákona o státní kontrole. Učiní tak podnětem u příslušných státních orgánů.

„Ustanovení § 40 odst. 1 ZOOÚ, o povinnosti inspektora uložit opatření k odstranění nedostatků při porušení zákona, se do jisté míry prolíná s oprávněním kontrolujících požadovat podle ustanovení § 37 písm. g) ZOOÚ, aby kontrolovaní podali ve stanovené lhůtě písemnou zprávu o odstranění nedostatků. Nesplnění opatření uložených k nápravě zjištěného stavu ve stanovené lhůtě je neposkytnutím potřebné součinnosti kontrolovaným podle ustanovení § 39 odst. 2 ZOOÚ a může za ně být uložena pořádková pokuta do výše 25 000 Kč, a to i opakovaně. Naopak to, jak a kdy kontrolovaný opatření přijal nebo opatření uložená inspektorem splnil, je posuzováno při řízení o správním deliktu. Iniciativa, popř. součinnost, při odstraňování nedostatků zjištěných kontrolou musí být vzata při rozhodování o výši pokuty v úvahu.“⁶⁸

7.1.3 Správní trestání

ÚOOÚ projednává přestupky a jiné správní delikty a uděluje pokuty podle

---

⁶⁷ KUCHTA, Josef, et al. *Kurs trestního práva: Trestní právo hmotné. Zvláštní část*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 77-78 a 508-510

⁶⁸ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 343

ZOOÚ. Sankce jsou stanoveny v hlavě VII ZOOÚ. Za porušení jmenovitě určené povinnosti stanovené ZOOÚ se správci a zpracovateli uloží pokuta dle ustanovení § 45, fyzické osobě pokuta za přestupek dle ustanovení § 44. Novelou ZOOÚ, zákonem č. 52/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, byly vloženy do ZOOÚ ustanovení §§ 44a a 45a, které rozšiřují sankce v rámci ZOOÚ.

V rámci ustanovení § 44 ZOOÚ jsou přestupky fyzických osob proti tomuto zákonu charakterizovány ve třech skupinách: v první skupině jsou fyzické osoby ke správci nebo zpracovateli v pracovním nebo jiném obdobném poměru, vykonávají pro správce nebo zpracovatele činnosti na základě dohody, nebo v rámci plnění zvláštním zákonem uložených oprávnění a povinností přichází u správce nebo zpracovatele do styku s osobními údaji. V této skupině se přestupku dopustí ten, kdo poruší povinnost mlčenlivosti dle ustanovení § 15 ZOOÚ. Ve druhé skupině jsou fyzické osoby správci nebo zpracovateli. Přestupku se dopustí tím, že při zpracování osobních údajů:

- a) nestanoví účel, prostředky nebo způsob zpracování [§ 5 odst. 1 písm. a) a b)] nebo stanoveným účelem zpracování poruší povinnost nebo překročí oprávnění vyplývající ze zvláštního zákona,
- b) zpracovává nepřesné osobní údaje [§ 5 odst. 1 písm. c)],
- c) shromažďuje nebo zpracovává osobní údaje v rozsahu nebo způsobem, který neodpovídá stanovenému účelu [§ 5 odst. 1 písm. d), f) až h)],
- d) uchovává osobní údaje po dobu delší než nezbytnou k účelu zpracování [§ 5 odst. 1 písm. e)],
- e) zpracovává osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů mimo případy uvedené v zákoně (§ 5 odst. 2 a § 9),
- f) neposkytne subjektu údajů informace v rozsahu nebo zákonem stanoveným způsobem (§ 11),
- g) odmítne subjektu údajů poskytnout požadované informace (§ 12 a 21),
- h) nepřijme nebo neprovede opatření pro zajištění bezpečnosti zpracování osobních údajů (§ 13),
- i) nesplní oznamovací povinnost podle tohoto zákona (§ 16 a 27).

„Dále se fyzická osoba jako správce nebo zpracovatel dopustí přestupku tím, že při zpracování osobních údajů některým z těchto způsobů ohrozí větší počet osob

svým neoprávněným zasahováním do soukromého a osobního života nebo poruší povinnosti pro zpracování citlivých údajů (§9). Ve třetí skupině jsou fyzické osoby podnikající podle zvláštních předpisů, které jsou současně vůči posuzovanému zpracování správcem nebo zpracovatelem. V tomto postavení se porušení stanovených povinností posuzuje jako správní delikt při zpracování osobních údajů.⁶⁹

Dle ustanovení § 45 ZOOÚ se právnická osoba nebo fyzická osoba podnikající podle zvláštních předpisů dopustí jako správce nebo zpracovatel správního deliktu tím, že při zpracování osobních údajů:

- a) nestanoví účel, prostředky nebo způsob zpracování [§ 5 odst. 1 písm. a) a b)], nebo stanoveným účelem zpracování poruší povinnost nebo překročí oprávnění vyplývající ze zvláštního zákona,
- b) zpracovává nepřesné osobní údaje [§ 5 odst. 1 písm. c)],
- c) shromažďuje nebo zpracovává osobní údaje v rozsahu nebo způsobem, který neodpovídá stanovenému účelu [§ 5 odst. 1 písm. d), f) až h)],
- d) uchovává osobní údaje po dobu delší než nezbytnou k účelu zpracování [§ 5 odst. 1 písm. e)],
- e) zpracovává osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů mimo případy uvedené v zákoně (§ 5 odst. 2 a § 9),
- f) neposkytne subjektu údajů informace v rozsahu nebo zákonem stanoveným způsobem (§ 11),
- g) odmítne subjektu údajů poskytnout požadované informace (§ 12 a 21),
- h) nepřijme nebo neprovede opatření pro zajištění bezpečnosti zpracování osobních údajů (§ 13),
- i) nesplní oznamovací povinnost podle tohoto zákona (§ 16 a 27),
- j) nevede přehled případů porušení ochrany osobních údajů podle § 88 odst. 7 zákona o elektronických komunikacích.

Stejně jako u přestupků jsou stanoveny jiné sazby pro případ, že při zpracování osobních údajů některým z výše uvedených způsobů bude ohrožen větší počet osob neoprávněným zasahováním do soukromého a osobního života nebo bude porušena povinnost pro zpracování citlivých údajů.

---

⁶⁹ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 345

K ustanovením §§ 44a a 45a lze říci, že jsou zde „zohledněny zvláštní právní úpravy nakládání s osobními údaji zakazující jejich zveřejnění. Jedná se tedy o případy, kdy zdůrazněna naléhavost ochrany soukromí. Návrh měl sjednotit přístup v různých oblastech nakládání s osobními údaji, kde je nutno aplikovat vesměs stejné zásady ochrany osobních údajů a soukromí.“⁷⁰ Tato ustanovení se v současné době týkají ustanovení § 8b zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a také ustanovení § 52 a násl. zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů.

7.1.4 Registrace zpracování

Další z významných činností ÚOOÚ je vedení veřejného registru zpracování osobních údajů. Pokud se na správce nevztahuje některá ze zákonných výjimek, je povinen ještě předtím než začne zpracovávat osobní údaje, oznámit tuto skutečnost ÚOOÚ. Registr mj. umožňuje přesvědčit se, zda určitá právnická nebo fyzická osoba zpracovává osobní údaje, a zda splnila svou zákonnou povinnost takové zpracování oznámit ÚOOÚ postupem podle § 16 ZOOÚ.

Registr je ze zákona veřejný, tudíž jak registraci, tak zrušení registrace ÚOOÚ zveřejňuje, a to především způsobem umožňující dálkový přístup, resp. registrace zveřejňuje pouze elektronicky, zrušení registrací zveřejňuje ve svém tištěném věstníku, Věstníku Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Pokud chce správce zahájit zpracování osobních údajů, může tak učinit až po 30 dnech od oznámení zpracování osobních údajů. Pokud ÚOOÚ shledá, že má oznámení veškeré náležitosti, vydá na žádost správce osvědčení o provedení registrace. V případě, že neobsahuje oznámení veškeré náležitosti, vyzve neprodleně ÚOOÚ k doplnění chybějících nebo nedostatečných informací a stanoví pro doplnění lhůtu.

---

⁷⁰ BARTÍK, V., JANEČKOVÁ, E. Zákon o ochraně osobních údajů s komentářem. 1. vydání. Olomouc : ANAG, 2010, s. 249

7.1.5 Ostatní činnosti

Mezi ostatní činnosti ÚOOÚ patří vypracování a zveřejnění výroční zprávy o své činnosti, což ukládají ustanovení §§ 29 odst. 1 písm. d) a 36. Výroční zpráva ÚOOÚ obsahuje zejména informace o provedené kontrolní činnosti a její zhodnocení, informace a zhodnocení stavu v oblasti zpracovávání a ochrany osobních údajů v České republice a zhodnocení ostatní činnosti ÚOOÚ. Výroční zprávu předkládá předseda ÚOOÚ pro informaci Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu České republiky a vládě České republiky do 2 měsíců po skončení rozpočtového roku a zveřejňuje ji.

Další činností je vydávání Věstníku Úřadu pro ochranu osobních údajů. V něm se zveřejňují zrušené registrace, rozhodnutí orgánů Evropské unie o předání osobních údajů do třetích zemí, stanoviska a sdělení ÚOOÚ k aktuálním problémům ochrany osobních údajů, a dále se v něm přetiskávají dokumenty z Úředního věstníku Evropské unie. Mimo Věstník ÚOOÚ, vychází čtvrtletně také *Bulletin ÚOOÚ informuje*, který hodnotí uplynulý čtvrtrok, přináší zajímavé postřehy a aktuality v rámci ochrany osobních údajů apod. ÚOOÚ také informuje o své činnosti pomocí vlastních internetových stránek www.uouu.cz. Na těchto stránkách je možné se seznámit s problematikou ochrany osobních údajů, a to jak z pozice správce či zpracovatele osobních údajů, tak i z pozice subjektu údajů. Za tímto účelem jsou zde zveřejňována stanoviska ÚOOÚ, je zde k dispozici formulář k oznámení zpracování osobních údajů, přístupna je veškerá potřebná legislativa pro orientaci v ochraně osobních údajů a mnoho dalšího.

Mezi nezanedbatelné činnosti ÚOOÚ patří také vyřizování dotazů a konzultací, a podání a stížností. V tomto směru je veřejností hojně využívána komunikace s ÚOOÚ pomocí elektronické pošty, a i díky tomu ÚOOÚ za loňský rok 2011 zaznamenal u dotazů a konzultací v ČR 2294 dotazů a v zahraničí 110 dotazů. Konzultace byly poskytnuty státní správě (104), samosprávě (160), právníkům osobám (301), fyzickým osobám podnikajícím (216) a fyzickým osobám (1544). Podání a stížnosti jako přijaté podněty dle ZOOÚ bylo celkem 1119 z toho bylo 197 stížností předáno ke kontrole.

Další úkoly například vyplývají z ustanovení § 86 písm. b) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, či

z ustanovení § 7 zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti), ve znění pozdějších předpisů.

Dnem 1. ledna 2012 nabyl účinnosti zákon č. 468/2011 Sb., kterým se současně mění tři zákony týkající se oblasti elektronických komunikací, ochrany osobních údajů a služeb informační společnosti. Novela zavádí do procesů ochrany osobních údajů následující zásadní změny a k tomu upravuje související kompetence ÚOOÚ. V zákonu o elektronických komunikacích se v souladu s právem EU definuje nový nástroj ochrany osobních údajů a soukromí. Poskytovatelům služeb elektronických komunikací se výslovně stanoví povinnost řešit případy porušení ochrany osobních údajů (tzv. data breaches), včetně povinnosti takové porušení oznámit ÚOOÚ. Není-li odpovídajícím způsobem a včas řešeno porušení ochrany osobních údajů, mohou být uživatelům služeb způsobeny značné ekonomické ztráty nebo škoda, může dojít například ke krádeži nebo podvodu (zneužití identity), významnému společenskému ponížení nebo poškození pověsti. Jakmile poskytovatel veřejně dostupných služeb elektronických komunikací zaznamená, že k porušení ochrany osobních údajů došlo, měl by přijmout adekvátní opatření a incident oznámit ÚOOÚ. Ve zvlášť závažných případech musejí být přímo vyrozuměni ohrožení uživatelé, aby mohli učinit vlastní nezbytná opatření. Aby porušení ochrany osobních údajů bylo řešeno efektivně a vůči dotčeným osobám korektně, může Úřad stanovovat formát a podmínky oznámení porušení ochrany.

Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, a jeho změna zákonem č. 100/2010 Sb., přinesl ÚOOÚ pro ochranu osobních údajů nový úkol: do 30. 6. 2012 vytvořit Informační systém ORG jako součást systému základních registrů, která bude zajišťovat procesy spojené s identifikací fyzických osob a se zabezpečením jejich osobních údajů. Základním smyslem Informačního systému ORG (který je v některých materiálech označován jako převodník identifikátorů) je zajistit v celém systému základních registrů ochranu osobních údajů, a to cestou náhrady dosavadního používání rodného čísla jako univerzálního identifikátoru fyzické osoby systémem bezvýznamových identifikátorů. Tyto identifikátory se budou pro jednotlivé agendy nebo skupiny agend lišit, a neumožní tak při znalosti jednoho identifikátoru vyhledávat údaje o fyzické osobě v agendě jiné. Jediným

místem, kde budou všechny tyto identifikátory uloženy, je právě Informační systém ORG. V tomto systému však nejsou uloženy žádné další údaje fyzických osob, takže ani znalost všech identifikátorů neumožňuje ÚOOÚ (ani nikomu jinému) zjistit jejich přiřazení jednotlivým fyzickým osobám. Touto cestou by měla realizace projektu základních registrů výrazně přispět k ochraně osobních údajů občanů.

7.2 Společné kontrolní orgány

„V Evropské unii působí kromě Pracovní skupiny podle článku 29 společné orgány, jejichž jediným úkolem je provádět dozor při zpracování osobních údajů nad jmenovitě určenými institucemi Unie působícími v oblasti policejní a soudní spolupráce. Společné orgány dozoru jsou čtyři. Svoji činnost zahájily v různém čase, ale od roku 2001 tři z nich mají společný profesionální sekretariát: Společný dozorový orgán pro Schengenský informační systém, Společný kontrolní orgán Europolu a Společný dozorový orgán pro Celní informační systém. Sekretariát působí při Radě a instrukce přijímá pouze od výše uvedených orgánů. Činnost sekretariátu pro ochranu osobních údajů je financována převážně ze všeobecného rozpočtu Evropské unie, z kapitoly vydělené pro Radu. Výjimku tvoří náklady na pracovní setkání ve věcech Europolu, které jsou hrazeny z rozpočtu Europolu. Čtvrtý společný orgán působí při Eurojustu.“⁷¹

7.2.1 Společný dozorový orgán pro Schengenský informační systém

„Volný pohyb osob v rámci schengenského prostoru předpokládá zavedení jiných (kompenzačních) opatření k zajištění vnitřní bezpečnosti, z nichž jedním ze zásadních je právě SIS. Při využívání tohoto systému je však nezbytné, aby všechny členské státy postupovaly obdobně, tj. aby vkládaly a využívaly osobní

---

⁷¹ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 351

data za stejných podmínek a stejným způsobem. V opačném případě by byly výhody volného prostoru zásadně ohroženy (např. pokud by jedna z členských zemí vkládala do SIS jako nežádoucí osoby, které by v jiné zemi tento status nezískaly, anebo pokud by v některé zemi bylo umožněno využívat data v SIS i k jiným účelům).

Stejně jako v každém jiném právním dokumentu, jsou také některá ustanovení Schengenské prováděcí úmluvy (dále jen „SPÚ“) natolik obecná, že umožňují různý výklad. Aby v praxi nedocházelo k nedůvodným odlišnostem v aplikaci těch článků SPÚ, které se týkají zpracování osobních údajů v SIS, byl touto smlouvou (v čl. 115) zřízen společný dozorový orgán (Joint Supervisory Authority), jehož úkolem je jednak dozor nad činností centrální jednotky SIS, a jednak ověřování dodržování ustanovení SPÚ a přezkoumávání obtíží vzniklých při její aplikaci. Tento orgán se skládá ze zástupců jednotlivých národních orgánů a řeší nejrůznější otázky spojené s výkladem SPÚ a její aplikací v praxi. Od vstupu České republiky do Schengenského prostoru jsou zástupci ÚOOÚ řádnými členy tohoto společného orgánu a účastní se jeho pravidelných jednání, která se konají obvykle 4 do roka v Bruselu.

Za dobu své existence inicioval společný dozorový orgán již řadu společných akcí směřujících k ověření jednotné aplikace některých ustanovení SPÚ, resp. k odstranění odlišností a nesrovnalostí v praxi jednotlivých zemí. Vydal také průvodce (příručku) obsahující podrobný popis postupu, jakým lze uplatnit svá práva vůči SIS ve všech členských státech. V neposlední řadě společný dozorový orgán publikuje zprávy o své činnosti zahrnující obvykle období 2 nebo 3 let.⁷²

---

⁷² *Uoou.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-03-16]. Společný dozorový orgán (Joint Supervisory Authority). Dostupné z WWW:
<<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=133&submenu=138&loc=698>>

7.2.2 Společný kontrolní orgán Europolu

„Europol je organizací pro prosazování práva pro celou EU s cílem pomáhat členským státům při prevenci organizované trestné činnosti, terorismu a dalších forem závažné trestné činnosti, která postihuje dva nebo více členských států, a v boji proti nim. Z praktického hlediska patří mezi hlavní úkoly Europolu napomáhat výměně informací mezi členskými státy a poskytovat odbornost v oblasti analýzy trestné činnosti a technickou podporu.“⁷³

Společný kontrolní orgán Europolu je nezávislý subjekt, zřízený ke kontrole činnosti Europolu. Cílem je zajistit zachování práv jednotlivců v průběhu skladování, zpracování a používání osobních údajů držených Europolem. SKO se skládá ze dvou zástupců každého vnitrostátního kontrolního orgánu, které jmenuje každý členský stát na dobu pěti let. Každá delegace má po jednom hlasu pro účely rozhodování. SKO také sleduje oprávněnost předávání údajů pocházejících od Europolu. Každý jednotlivec má právo požádat SKO, aby zajistil, že způsob, kterým jsou jeho osobní údaje shromažďovány, uchovávány, zpracovávány a používány Europolem, je zákonný a správný.⁷⁴

„Rozhodnutí o zřízení Europolu vyžaduje od SKO, aby vypracovával zprávy o činnosti. SKO je činný od roku 1999 a do doby napsání této práce zveřejnil čtyři zprávy o činnosti. Podle těchto zpráv je jednou z pravidelných činností každoroční kontrola v sídle Europolu“⁷⁵, například 11. až 14. března 2008 proběhla kontrola (celkově devátá) pověřená těmito úkoly: a) zkontrolovat obsah a kvalitu osobních údajů zpracovávaných Europolem v pracovních souborech pro účely analýzy (pět předem zvolených pracovních souborů pro účely analýzy) a v informačním systému Europolu;

b) zkontrolovat fungování informačního systému Europolu;

c) zkontrolovat technickou infrastrukturu a opatření navazující na doporučení předešlých inspekcí.

---

⁷³ *Europoljsb.concilium.europa.eu* [online]. 2012 [cit. 2012-03-16]. O společném kontrolním orgánu. Dostupné z WWW:

<<http://europoljsb.consilium.europa.eu/about.aspx?lang=cs>>

⁷⁴ *Europol.europa.eu* [online]. 2012 [cit. 2012-03-13]. Data protection. Dostupné z WWW:

<<https://www.europol.europa.eu/content/page/management-147>>

⁷⁵ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 354

Inspekce zahrnovaly také kontrolu postupů uplatňovaných na žádosti podané podle článku 19 Úmluvy o Europolu a obsahu a fungování projektů „Check the Web“ a OASIS.⁷⁶

7.2.3 Společný dozorový orgán pro Celní informační systém

Členské státy Evropské unie se v roce 1995 dohodli na vytvoření informačního systému, který bude sloužit celním účelům. Úmluva o používání informační technologie pro celní účely, vypracované na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii z června 1995 dala podklad pro navazující nařízení 515/97/ES, dnes se CIS řídí rozhodnutím Rady 2009/917/SVV ze dne 30. listopadu 2009 o používání informačních technologií pro celní účely. Komise vyvinula CIS pro účely předcházení, šetření a stíhání závažných porušení vnitrostátních předpisů. K tomu může dojít pouze za podmínky rychlého šíření informací, k čemuž je právě vytvořena databáze CIS, která je přístupná prostřednictvím buněk v každém členském státě Evropské unie.⁷⁷

„Pro kontrolu CIS byl zřízen SKO, složený ze dvou zástupců z každého členského státu, vybraných z nezávislého vnitrostátního kontrolního orgánu. Česko republiku zastupují zaměstnanci ÚOOÚ. SKO vykonává funkce v souladu s touto úmluvou a úmluvou č. 108 s ohledem na doporučení R (87) 15 ze dne 17. září 1987 Výboru ministrů Rady Evropy. SKO je příslušný pro dohled nad CIS, pro posouzení veškerých obtíží, které během jeho činnosti mohou vzniknout, obtíží, které se mohou objevit při výkonu nezávislé kontroly vnitrostátními kontrolními orgány nebo při výkonu nezávislé kontroly vnitrostátními kontrolními orgány nebo práva při výkonu práva přístupu a pro návrhy společných řešení obtíží. Orgán má přístup k CIS. Zprávy jím vypracované se předávají orgánům, jimž předkládají své zprávy vnitrostátní kontrolní orgány.“⁷⁸

---

⁷⁶ Společný kontrolní orgán Europolu. *Čtvrtá zpráva o činnosti společného kontrolního orgánu Europolu za období od listopadu 2006 do listopadu 2008*. Brussel - Secretariat of the Europol Joint Supervisory Body, 2008, s. 21-22

⁷⁷ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 354-355

⁷⁸ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 355

7.2.4 Společný kontrolní orgán Eurojustu

„Eurojust je orgánem Evropské unie (EU) založeným v r. 2002 pro zlepšení účinnosti příslušných orgánů v rámci členských států EU při vyšetřování a trestním stíhání závažné přeshraniční a organizované trestné činnosti. Pro splnění svých úkolů Eurojust zpracovává obrovské množství informací, často osobní povahy, týkající se podezřelých osob, odsouzených, svědků a obětí trestné činnosti.

Společný kontrolní orgán je nezávislým dozorčím orgánem založeným článkem 23 Rozhodnutí o zřízení Eurojustu, který kolektivně monitoruje aktivity Eurojustu týkající se zpracování osobních údajů a zajišťuje jejich výkon v souladu s Rozhodnutím o zřízení Eurojustu. Členové SKO jsou soudci nebo osoby se stejnou úrovní nezávislosti (v praxi komisaři ochrany osobních údajů), a proto mají obrovské zkušenosti jak v oblasti ochrany osobních údajů, tak v oblasti soudní spolupráce.

Pro plnění těchto úkolů má SKO plný přístup ke všem souborům, ve kterých se zpracovávají osobní údaje. Eurojust poskytne SKO všechny informace z těchto souborů, o které SKO požádá, a všemi dalšími způsoby bude tomuto orgánu nápomocen při plnění jeho úkolů. Hlavním bodem činnosti SKO je dodržování pravidel a předpisů. Proto SKO vykonává pravidelné kontroly na pracovišti a průběžně monitoruje plnění všech doporučení vydaných v kontrolních zprávách. SKO také jedná s inspektorkou ochrany údajů o výsledcích jejího každoročního průzkumu úrovně dodržování pravidel a předpisů a bere na vědomí všechny záležitosti, které si vyžadují pozornost tohoto orgánu, aby byl vždy zajištěn dobrý přehled o úrovni dodržování pravidel a předpisů v rámci organizace.

SKO je nápravnou instancí pro inspektorku ochrany údajů v případech, kdy zjistí nedodržování pravidel a předpisů a kolegium Eurojustu v přiměřeném čase nevyřeší nedodržování pravidel při zpracování informací.

SKO přezkoumává odvolání, která mu byla předložena podle článků 19(8) a 20(2) Rozhodnutí o zřízení Eurojustu a provede kontroly. Jestliže SKO má za to, že rozhodnutí Eurojustu nebo zpracování údajů není v souladu s Rozhodnutím o zřízení Eurojustu, záležitost předá Eurojustu, který přijme rozhodnutí SKO.

Rozhodnutí SKO jsou pro Eurojust konečná a závazná.

SKO také podává své závazné mínění ohledně ustanovení o ochraně údajů ve smlouvách a dohodách s orgány EU a ve smlouvách o spolupráci se třetími státy.

SKO obdržel akreditaci nezávislého dozorčího orgánu – člena Mezinárodní konference komisařů ochrany údajů a soukromí na jejich 32. konferenci konané v Izraeli ve dnech 27. – 29. října 2010. Pro zvýšení povědomí veřejnosti o jeho práci a s cílem informovat občany o jejich právech má JSB svůj vlastní web: www.eurojust.europa.eu/jsb.htm.⁷⁹

7.3 Mezinárodní spolupráce v ochraně osobních údajů

Ustanovením § 29 odst. 1 písm. i) ZOOÚ je stanovena ÚOOÚ spolupráce s obdobnými úřady jiných států, s orgány Evropské unie a s orgány mezinárodních organizací působícími v oblasti ochrany osobních údajů. ÚOOÚ v souladu s právem Evropské unie plní oznamovací povinnost vůči orgánům Evropské unie.

Mezinárodní spolupráce není toliko formální záležitostí, neboť v dnešní době je naprosto běžné užívat např. prostředků komunikace na dálku za účelem nákupu zboží z jednoho státu do druhého. S tím také často souvisí zpracování osobních údajů. Toto zpracování může být založené mezinárodní smlouvou, kdy se osobní údaje předávají mezi orgány zúčastněných zemí, může být také založené zaměstnaneckým či zákaznickým poměrem vůči nadnárodní společnosti, dále je např. možné využít služby specializovaného zpracovatele, který je z jiného státu než správce, nebo velmi častý úkaz v dnešní moderní společnosti, tj. zpracování osobních údajů v rámci internetového portálu.

V úmluvě č. 108 je této problematice věnována hlava IV, nazvaná „vzájemná pomoc“. Jsou zde stanoveny požadavky na sdělení pověřeného orgánu

---

⁷⁹ *Eurojust.europa.eu* [online]. 2012 [cit. 2012-03-16]. Role společného kontrolního orgánu Eurojustu. Dostupné z WWW:

<<http://www.eurojust.europa.eu/Pages/languages/cs.aspx>>

smluvní stranou, který poskytne informace o svém právu a správní praxi v oblasti ochrany osobních údajů. Je zde rozvedena pomoc subjektům údajů, kteří bydlí v zahraničí, včetně žádosti o pomoc, případně její odmítnutí.

Při vstupu České republiky do Evropské unie začal ÚOOÚ působit i v jejích orgánech a institucích. Pro toto působení je základem směrnice 95/46/ES a její článek 29 zakládající Pracovní skupinu pro ochranu fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů, běžně známou pod názvem Pracovní skupina 29 (Article 29 Working Party, nebo WP29). Je to nezávislý poradní orgán Komise, ochrana osobních údajů spadá v rámci Komise pod Generální ředitelství Spravedlnost, Ředitelství C - Základní práva a unijní občanství. ÚOOÚ je jeho členem a předseda českého úřadu v současnosti vykonává funkci místopředsedy. Pracovní skupina 29 vydává stanoviska a jiné dokumenty, kterými upřesňuje požadavky na ochranu osobních údajů stanovené právem EU ve snaze o jednotnou interpretaci komunitárního práva, případně reaguje na chystaná opatření, přípravu nových dokumentů apod. s významným dopadem do soukromí a ochrany osobních údajů jednotlivců.

Mezi další orgány zabývající se ochranou osobních údajů patří např. „Evropský inspektor ochrany údajů (EDPS - European Data Protection Supervisor), který plní funkci nezávislého kontrolního orgánu a dohlíží na dodržování komunitárních právních předpisů o ochraně osobních údajů v orgánech a institucích EU. Některá stanoviska EDPS v rámci jeho konzultační funkce při tvorbě nových právních předpisů jsou dostupná i v češtině. EDPS dohlíží a kontroluje mimo jiné zpracování osobních údajů v centrální databázi otisku prstů žadatelů o azyl a nelegálních imigrantů nazvanou Eurodac⁸⁰, nebo „Společná koordinační skupina pro Eurodac, která se zabývá dohledem nad zpracováním osobních údajů v rámci databáze Eurodac na úrovni jednotlivých členských zemí EU včetně jejich předávání do centrální databáze.“⁸¹

Mezinárodní spolupráce je dále rozvíjena ÚOOÚ na Světových, Evropských a středoevropských konferencích komisařů ochrany dat a soukromí, jsou pořádány studijní návštěvy, kde z proběhnuvších můžeme uvést např. studijní

---

⁸⁰ *Uoou.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-18-03]. Evropská unie. Dostupné z WWW: <<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=50&submenu=52&loc=856>>

⁸¹ *Uoou.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-18-03]. Evropská unie. Dostupné z WWW: <<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=50&submenu=52&loc=856>>

návštěvu pracovníků bosenské agentury pro ochranu osobních údajů, studijní návštěvu pracovníků albánské Komise pro ochranu dat, studijní návštěvu pracovníků americké společnosti AT&T, studijní návštěvu čínských odborníků na ochranu dat nebo studijní návštěvu pracovníků albánské Komise pro ochranu dat. Dále sem patří účast ÚOOÚ v mezinárodních projektech a mezinárodních dozorových aktivitách jako je projekt Leonardo da Vinci či projekty technické pomoci a twinning, a činnost ve stálých a ad-hoc expertních skupinách, např. pracovní skupiny Rady EU (Pracovní skupina pro ochranu osobních údajů) či Case Handling Workshop.⁸²

ÚOOÚ se podílí i na práci dalších institucí, které se věnují ochraně osobních údajů, např. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (dále jen „OECD“), která je považována za světovou kolébkou zásad ochrany osobních údajů. „Tyto principy byly poprvé vyjádřeny v Pravidlech pro ochranu soukromí a přeshraniční toky osobních údajů (Guidelines on the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data), které OECD vydala v roce 1980 a dodnes zůstávají vlivnou myšlenkovou základnou pro národní legislativní řešení ochrany osobních údajů na celosvětové úrovni.

Pravidla obsahují především vlastní výchozí zásady ochrany údajů z hlediska jejich věcného zaměření (Collection Limitation Principle - zásada omezení shromažďování údajů, Data Quality Principle - zásada kvality údajů, Purpose Specification Principle - zásada stanovení účelu, Use Limitation Principle - zásada omezeného využití, Security Safeguards Principle - zásada bezpečnostních opatření, Openess Principle - zásada otevřenosti, Individual Participation Principle - zásada účasti subjektu údajů, Accountability Principle - zásada odpovědnosti správce údajů). Kromě toho zahrnují i definice hlavních pojmů, pravidla pro národní i mezinárodní aplikace zásad a další doporučené přístupy.

V sekretariátu OECD se ochranou osobních údajů zabývá výbor pro politiku v oblasti informací, výpočetní techniky a komunikací, ICCP (Information, Computer and Communication Policy) a v jeho rámci pracovní skupina pro bezpečnost informací a soukromí, WPISP (Working Party on Information

---

⁸² *Uoou.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-18-03]. Mezinárodní aktivity Úřadu. Dostupné z WWW: < <http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=50&submenu=51> >

Security and Privacy). ÚOOÚ s touto pracovní skupinou spolupracuje ve věcech ochrany soukromí. V České republice je gestorem pro činnost ve výboru ICCP Ministerstvo vnitra. Celkový postup České republiky v OECD koordinuje Ministerstvo zahraničních věcí.⁸³

Na základě ustanovení § 27 ZOOÚ vykonává ÚOOÚ ve vztahu k zahraniční povolovací činnosti k přenosu osobních údajů do zahraničí. Na tuto činnost se vztahuje správní řád, a z pohledu správců, kteří o povolení žádají, byla popsána pod bodem 5.4.4.

7.4 Formy prosazování ochrany osobních údajů

7.4.1 Systémy ochrany

Základem pro prosazování ochrany osobních údajů je v evropském měřítku ustanovení orgánu státní moci, jež regulatorně působí na subjekty pomocí ukládání povinností a hrozbami sankcemi. Na základě ustanovení článku 49 úvodních ustanovení směrnice 95/46/ES je však možné zřídit funkci odpovědného zaměstnance (osoby) u správce, který přebírá některé dozorové funkce. Správce pak např. nemá oznamovací povinnost. Pověřený zaměstnanec (osoba) musí mít možnost vykonávat svou činnost zcela nezávisle, bez ohledu na to, zda je zaměstnancem správce. Tato pozice (inspektor) musí být zřízena ve všech institucích nebo organizacích Evropské unie.

Druhou variantu představuje tzv. americký model, jež „je vystavěn na důvěrnosti osobních údajů a její ochraně jako právu jednotlivce a na autoregulaci subjektů odpovědných za zpracování. Federální zákony mají omezený záběr. Privacy Act z roku 1974 a Computer Matching and Privacy Act z roku 1988 se týkají výhradně osobních údajů uchovávaných federálními orgány. Ochrana osobních údajů je prosazována za použití zcela jiných argumentů. Ty sahají od úspory nákladů přes zabezpečení firemních dat až po správný dojem. Běžné je používání jednoduchých nebo složitějších kontrolních seznamů. Zákony o

---

⁸³ *Uoou.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-18-03]. OECD. Dostupné z WWW: <<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=50&submenu=54>>

ochraně osobních údajů jsou přijímány také v jednotlivých státech unie. Kalifornský zákon č. 1386 (California Security Breach Information Act), který nabyl účinnosti 1. července 2003, vešel v širší známost v Evropě především proto, že požaduje od každého správce, aby informoval subjekty údajů o porušení bezpečnosti nekódovaných osobních údajů. Již jen z toho je patrné, že někdy slýchané tvrzení, že ve Spojených státech amerických neexistuje ochrana osobních údajů, je nesprávná.⁸⁴

7.4.2 Etické kodexy

Kapitola V směrnice 95/46/ES je věnována kodexům chování. Členské státy a Komise mají povinnost podporovat vypracování kodexů chování, které mají přispět s ohledem na zvláštní povahu různých odvětví k řádnému uplatňování vnitrostátních právních předpisů přijímaných členskými státy na základě této směrnice. Členské státy stanoví, že profesní sdružení a další organizace zastupující ostatní kategorie správců, které vypracovaly návrhy vnitrostátních kodexů chování nebo které mají v úmyslu změnit nebo prodloužit platnost stávajících vnitrostátních kodexů chování, je mohou předložit k posouzení vnitrostátnímu orgánu. Dále členské státy stanoví, že tento orgán se mimo jiné ujistí o souladu návrhů, které jsou mu předloženy, s vnitrostátními předpisy přijatými k provedení této směrnice. Považuje-li to za účelné, může si tento orgán vyžádat připomínky subjektů údajů nebo jejich zástupců. Návrhy kodexů ve Společenství, jakož i změny či prodloužení platnosti stávajících kodexů ve Společenství, mohou být předloženy pracovní skupině uvedené v článku 29. Tato pracovní skupina se mimo jiné vyjádří k souladu návrhů, které jí jsou předloženy, s vnitrostátními předpisy přijatými k provedení této směrnice. Považuje-li to za účelné, vyžádá si připomínky subjektů údajů nebo jejich zástupců. Komise může zajistit vhodné zveřejnění kodexů, které tato pracovní skupina schválila. Takto bylo například jednáno o etickém kodexu Federace evropského přímého marketingu (FEDMA), v rámci čehož bylo vydáno stanovisko č. 4/2010 k evropskému kodexu chování FEDMA pro používání osobních údajů v přímém

---

⁸⁴ MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 360

marketingu ze dne 13. července 2010.

25. ledna 2012 byl vydán návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (obecné nařízení o ochraně údajů), kde se upřesňuje obsah kodexů a postupů a Komise se pověřuje přijímáním rozhodnutí o obecné platnosti kodexů chování. Dále se předpokládá možnost zavést mechanismy pro vydávání osvědčení o ochraně údajů a zavedení pečeti a známk dokládajících ochranu údajů.

8. Praxe aplikace ochrany osobních údajů

8.1 Právo na ochranu osobních údajů versus právo na přístup k informacím

Střet těchto dvou práv je z povahy obou práv prakticky nevyhnutelný. Obě práva stojí proti sobě, jsou to práva absolutní a u veřejnosti jsou tato práva vnímána velmi intenzivně⁸⁵. Bohužel praxe poukazuje spíše na to, že tendence k aplikaci těchto práv směřuje spíše k jejich zneužívání.

V tomto bodě by se autor práce rád věnoval poslednímu problematickému střetu těchto práv, který vyvolal rozsudek Nejvyššího správního soudu České republiky vydaný pod spisovou značkou 5 As 57/2010. Nejvyšší správní soud se vyjádřil k otázce možného zpřístupňování a zveřejňování informací o mzdě konkrétních zaměstnanců veřejné správy. Dle názoru ÚOOÚ, se kterým se autor práce plně ztotožňuje, se Nejvyšší správní soud v tomto rozhodnutí, na základě zcela nesprávné aplikace platného práva, dopustil naprosto nepřipustných závěrů ve vztahu k ochraně osobních údajů.⁸⁶

Nejvyšší správní soud v dané věci posuzoval, zda je na základě žádosti o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, možné zpřístupnit a zveřejnit plošné informace o konkrétní výši platu jednotlivých zaměstnanců veřejné správy.

Nejvyšší správní soud na základě ustanovení zákona o svobodném přístupu k informacím dospěl k závěru, že v případě poskytování osobních údajů o příjemcích veřejných prostředků se zákon o ochraně osobních údajů aplikovat nebude. Bohužel soud tento svůj závěr, který je v přímém rozporu s jednoznačným zněním zákona, nijak nezdůvodnil. V zákoně o svobodném přístupu k informacím je však jednoznačně stanoveno, že osobní údaje povinný subjekt poskytne jen v souladu s právními předpisy, upravujícími jejich ochranu (ustanovení § 8a), což v tomto případě nemůže znamenat nic jiného než ZOOÚ. Podle ÚOOÚ není zdůvodnění NSS podle žádné z výkladových metod práva

---

⁸⁵ Rozsudek Městského soudu (33 Ca 51/2002-18) - neposkytnutí informace dle zákona č. 106/1999 Sb. - zpřístupnění textu správní žaloby podané proti rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů

⁸⁶ BARTÍK, Václav, JANEČKOVÁ, Eva. Zákon o svobodném přístupu k informacím doznal další korekci, hranice soukromí znovu posunuta. Práce a mzda. 2011, 8

možné ani najít.

Nejvyšší správní soud ze své chybné premisy vychází i ve zbylých částech předmětného rozsudku. Nejvyšší správní soud dospívá k závěru, že plat zaměstnance veřejné správy je bez dalšího příjmem veřejných prostředků. Protože v případě jeho zveřejnění Nejvyšší správní soud neaplikuje ZOOÚ, zejména pak jeho ustanovení § 5 odst. 3 či § 10, dospívá k závěru, že je to plošně vždy, za všech okolností a u všech zaměstnanců vyplácených z veřejných prostředků bez výjimky možné.

Podle Nejvyššího správního soudu je tedy možné zveřejňovat výši platu nejen všech úředníků a dalších zaměstnanců ústředních i samosprávných úřadů, ale i všech lékařů a zdravotního personálu ve veřejných zdravotních zařízeních, všech policistů, hasičů, učitelů, veškerých zaměstnanců všech státních podniků a dalších subjektů, které byly založeny nebo jsou kontrolovány veřejnou správou či obcemi (dopravní podniky, školy, společnosti pro správu a údržbu obecního majetku apod.), protože jejich soukromí není, podle názoru Nejvyššího správního soudu, nijak chráněno.

„Nejvyšší správní soud k otázce střetu ústavně zaručených práv na ochranu soukromí a ochranu osobních údajů s právem na přístup k informacím uvedl, že právo na ochranu osobních údajů není neomezené. Nejvyšší správní soud však nijak nereflektoval to, že ani právo na přístup k informacím není neomezené a výslovně odmítl aplikovat test proporcionality, tedy posoudit, které z uvedených práv, které je v mnoho případech nutno aplikovat zároveň, v konkrétním případě převáží. Přitom právě test proporcionality uvádí jako nezbytnost při posuzování obdobných situací Ústavní soud České republiky v řadě svých rozhodnutí. Jedná se např. nálezní pléna Ústavního soudu České republiky zn. Pl.ÚS 4/94 ze dne 12. října 1994 (publikováno rovněž ve sbírce zákonů pod číslem 214/1994), nálezní pléna zn. Pl.ÚS 15/96 ze dne 9. října 1996 (publikován pod č. 280/1996 Sb.) či nálezní pléna zn. Pl.ÚS 40/08 ze dne 26. května 2009 (publikován pod č. 241/2009 Sb.). Obdobně se vyjádřil i Evropský soudní dvůr v rozsudku v případě Fedesa, C-31/88 Fedesa (1990) ECR 4023.“⁸⁷

Je s podivem, že nejvyšší soudní instance se dopustí prakticky neznalosti

---

⁸⁷ Uoou.cz [online]. 2012 [cit. 2012-03-18]. Na aktuální téma. Dostupné z WWW: <<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=14&loc=328>>

jednoduchého práva, a vykládá normy přímo účelově. Toto rozhodnutí zdá se být nejen účelové, ale zároveň jakousi úlitbou veřejnosti. Nicméně je třeba konstatovat, že takovým postupem si u veřejnosti, především odborné, respekt nezíská a zároveň je třeba, aby judikatura byla návodná pro další obdobné případy, což se v tomto případě jistě říci nedá. Na obranu Nejvyššího správního soudu je třeba uvést, že toto je třeba vnímat spíše za zkrat, poněvadž judikatura této instituce je dle názoru autora práce nanejvýše kvalitní. Můžeme doufat, že do budoucna se Nejvyšší správní soud poučí z vlastních chyb a jednoduché právo bude aplikovat nejen v souladu s právním řádem České republiky, ale také v souladu s právem evropským a mezinárodním.

Na základě tohoto rozsudku bylo vytvořeno metodické doporučení Ministerstva vnitra a Úřadu pro ochranu osobních údajů k poskytování informací o platech pracovníků povinných subjektů podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Na tvorbě se podíleli zástupci Ministerstva spravedlnosti, Kanceláře veřejného ochránce práv, Úřadu pro ochranu osobních údajů, Ministerstva vnitra a Otevřené společnosti o.p.s. Obsah metodického doporučení však není právně závazný, protože závazný výklad právních předpisů mohou v konkrétních věcech podávat pouze soudy. Vyřizování žádostí o poskytnutí informací je tak zcela v působnosti a odpovědnosti každého povinného subjektu. Nicméně je to ukázkou dobrého směřování a spolupráce mezi orgány státní správy při řešení citlivých otázek, které vyvstávají při aplikaci práva na ochranu osobních údajů a práva na svobodný přístup k informacím.

8.2 Problém Google

Problematika ochrany osobních údajů se kolem společnosti Google Inc. nezmiňuje poprvé. Prvním případem, kdy bylo o společnosti Google Inc. slyšet, byl tzv. projekt Street View, a žádost společnosti o registraci z roku 2010. Google Inc. v rámci projektu pořizuje panoramatické fotografie ulic pomocí kamer na střeše projíždějícího automobilu. Přitom zaznamenává osobní údaje, jako jsou záběry obličejů kolemjdoucích, poznávacích značek automobilů aj.

Argumentem společnosti bylo např. to, že všechny uvedené osobní údaje jsou na Street View automaticky rozmazány tak, aby nebyly rozpoznatelné a

čitelné. Při zkoumání ÚOOÚ zajímalo, např. jak provozovatelé zajistí ochranu nasbíraných dat. Zajímalo ho i to, kdo všechno k nim má přístup, jak dlouho jsou uchovávána a zda provozovatelé mají souhlas lidí, které Google Street View zachytil, což z pochopitelných důvodů není prakticky možné, a tudíž nebylo možné žádosti o povolení ke zpracování osobních údajů udělit souhlas.

Jako zajímavost může v tomto působit informace, že ve Švýcarsku bude mít takovéto zpracování osobních údajů společností Google Inc. soudní dohru.

Po vyžádaných konzultacích společností Google Inc. u ÚOOÚ se podala v roce 2011 žádost nová, ve které byly dány záruky, které vedly k úspěšně registraci. První podmínkou bylo, že bude jmenován odpovědný správce na území EU. Správcem se stala společnost Google Ireland Ltd. Dále společnost Google Inc. přistoupila na snížení výšky stožáru, na kterém je kamera umístěna, na 2,3 - 2,4 m oproti původním 2,7 m. Zaměstnanci Googlu zavazují vnitřní předpisy a zásady etického jednání k bezpečnému nakládání s osobními údaji a jejich ochraně. Obecné vnitřní předpisy a zásady týkající se soukromí a ochrany osobních údajů, jsou taktéž veřejně přístupné v českém jazyce na internetové adrese Googlu. Speciálně jsou proškoleni a informováni řidiči vykonávající práci pro účely služby Street View. Jsou instruováni, že mají plánovat svou jízdu tak, aby se vyhnuli určitým místům (například školám) v určitých časově vytižených obdobích, eventuálně, jízdu zde v nevhodném čase mají přerušit a vrátit se ve vhodnější době. Před prováděním záznamů pro Street View budou informovány místní orgány (jako například obecní úřady) či informační stánky pro turisty, aby si byly vědomé toho, že v místě jejich působení dochází k pořizování snímků. Veřejnost bude o pořizování snímků informována prostřednictvím médií, reklamní kampaně a webové stránky Street View, která bude dostupná v českém jazyce. Při předávání osobních údajů do USA se Google Inc. jakožto člen systému „Safe Harbor“ účastní každoroční certifikace vztahující se k dodržování pravidel „Safe Harbor“, jež odrážejí zásady vyjádřené v zákoně o ochraně osobních údajů. Na základě všech těchto záruk může společnost Google Inc. provozovat projekt Google Street View.⁸⁸

Úřad pro ochranu osobních údajů se letos opět zabýval společností

---

⁸⁸ Uoou.cz [online]. 2012 [cit. 2012-03-18]. Tiskové zprávy a konference. Dostupné z WWW: <<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=15>>

Google, kdy bylo ohlášeno slučování účtů uživatelů různých aplikací Googlu, jako je např. Gmail či YouTube, na základě čehož Google Inc. vypracoval nové zásady pro ochranu osobních údajů. ÚOOÚ se ztotožnil s rozhodnutím o konkrétním prověření nových zásad ochrany osobních údajů společnosti Google Inc. platných od 1. března 2012, které bylo experty pro ochranu osobních údajů svěřeno francouzskému úřadu pro ochranu osobních údajů, Commission Nationale de l'Informatique et des Libertés (CNIL). Nejzávažnějším problémem se jeví slučování dat uživatelů různých služeb a také nejasná formulace, pro jaké účely budou shromažďovaná data uchovávána, předávána a vyhodnocována. Jako problém se mi také jeví absence jakéhokoli souhlasu se zpracováním osobních údajů, který byly např. odděleny na různých účtech u společnosti Google Inc. V tomto případě je těžké predikovat jakékoli rozhodnutí, neboť zásady jsou poměrně rozsáhlé, ale vzhledem k výše uvedenému se jeví některé postupy více jak pochybné či alespoň problematické, a CNIL pravděpodobně dojde k některým závěrům, které povedou k výzvě společnosti Google Inc. a úpravě jejích zásad.

8.3 Kamerové systémy

Kamerové systémy jsou dnes jedním z nejrychleji se vyvíjejících oborů v oblasti bezpečnostního průmyslu. Jejich mohutný rozvoj a vývoj nových technologií umožňuje masivní nasazení kamerových systémů i v privátní sféře⁸⁹, kde to bylo ještě před několika lety z hlediska finančních nákladů nemožné. To je také jeden z důvodů, proč provozování kamerových sledovacích systémů, ať už jde o jejich nasazení ve veřejném⁹⁰ nebo soukromém sektoru⁹¹, vzbuzuje v naší společnosti již po řadu let vášnivé emoce a vyvolává neustálé diskuse o tom, zda jejich prostřednictvím je či není zasahováno do našeho soukromí, případně jak invazivně a zda ještě přiměřeným způsobem.⁹² Otázka prakticky nestojí, zda kamery povolit či zakázat - podobně jako celá řada jiných vynálezů a technologií mohou být kamerové systémy účelně využity či zneužity, ale zda je při jejich

---

⁸⁹ Rozsudek Městského soudu v Praze (11 Ca 433/2008-89) – ochrana soukromí vs. ochrana majetku; kamerový systém umístěný v hotelu

⁹⁰ Rozsudek Městského soudu v Praze (11 Ca 298/2008-47) – kamerový systém v budově školy

⁹¹ Rozsudek Městského soudu v Praze (7 Ca 2042005-49) - kamerový systém v obytném domě

⁹² Rozsudek Nejvyššího správního soudu (2 As 45/2010-68)

instalování a následném provozování postupováno v souladu s platným právem a zásadami ochrany osobních údajů.⁹³

Typickým kamerovým systémem je Closed Circuit Television (CCTV), který sestává z určitého počtu monitorujících kamer s vybavením pro přenos, sledování a/nebo ukládání a další zpracování záznamu. Dnes se již může jednat o velmi sofistikované systémy s výbornými rozlišovacími schopnostmi, které jsou schopné přibližovat objekty až do velmi podrobných detailů, zvýšit zorné pole až na 3600, mohou být obdařeny funkcí rozpoznání obličeje – při porovnání s databází (face-recognition) apod. Je však třeba si vždy uvědomit, že kamerový systém je pouze technický prostředek, prostřednictvím kterého může (ale také nemusí) docházet ke zpracování osobních údajů a je důležité nastavit pouze takové parametry, které budou přiměřené sledovanému účelu, resp. důvodu jeho použití. Příkladem může být, pokud se majitel obchodu rozhodne za účelem ochrany svého majetku instalovat kamerový systém přímo v obchodě, neměl by takový systém využívat např. funkci rozpoznání obličeje nebo pořizování zvukového záznamu. V takovém případě by se totiž jednalo o nepřiměřený zásah do soukromí, který by byl v rozporu se zásadou proporcionality.⁹⁴

Když už se někdo rozhodne pořídit si kamerový systém pro monitoring např. svého majetku, je důležité, aby bral v úvahu míru soukromí v jednotlivých prostorech, a to nejen ve vztahu k ostatním, ale také vůči sobě samému⁹⁵. Aby byly minimalizovány zásahy do soukromí, je třeba podle toho volit zorné úhly záběru kamer, stejně tak i počet kamer. Ve stanovisku ÚOOÚ č. 1/2006 je doporučeno uchovávat záznamy po dobu tří dnů, tato doba vychází z praxe ÚOOÚ, není však vyloučeno uchovávat záznamy déle, pokud je to ovšem řádně vyargumentováno, platí obecně zásada ZOOÚ, že se osobní údaje zpracovávají po dobu nezbytně nutnou.

Bohužel do dnešní doby není žádná právní úprava této problematiky. Jedním z vládou uložených úkolů Sekretariátu Rady vlády pro lidská práva bylo zpracovat návrh komplexní právní úpravy sledovacích (kamerových) systémů.

---

⁹³ BURIAN, David. Kamerové systémy z pohledu zákona o ochraně osobních údajů. *Informační bulletin Úřadu pro ochranu osobních údajů*. 2011, 2

⁹⁴ BURIAN, David. Kamerové systémy z pohledu zákona o ochraně osobních údajů. *Informační bulletin Úřadu pro ochranu osobních údajů*. 2011, 2

⁹⁵ MORÁVEK, Jakub. Kdy lze jako důkazní prostředek připustit záznam z kamerového systému? *Právní rozhledy*. 2011, 13

Tento úkol však splněn nebyl. Nicméně v průběhu jednání zástupci Úřadu pro ochranu osobních údajů předložili vlastní dílčí návrh řešící nejpálčivější problémy v této oblasti. Návrh byl však z důvodů nekomplexnosti odmítnut. Nicméně do dnešní doby je to jediným projevem směřujícím k normativní úpravě kamerových systémů, a do doby odevzdání této práce nebyl zaznamenán posun.⁹⁶

8.4 Problematika DNA

Pravděpodobně neexistuje jiné téma ve společnosti, které by v souvislosti s bouřlivým rozvojem technologií vyvolávalo tolik nadějí pro budoucnost a zároveň i obav z budoucnosti, tolik rozdílných argumentů od tolika profesních skupin i jednotlivců, jako je právě problematika DNA.

V roce 2004 se Úřad pro ochranu osobních údajů v rámci novely ZOOÚ rozhodl navrhnout a zařadit pojem „genetický údaj“ mezi takzvané citlivé údaje (definice v § 4 písm. b). Důvodem pro toto rozhodnutí byly zejména signály o tom, že existuje zvýšený společenský zájem o zpracovávání těchto informací. Tímto vyjádřením zákonodárce byla veřejně projevována podpora v tom směru, že každý, kdo zpracovává tuto kategorii osobních údajů, musí respektovat přísnější podmínky pro takovéto zpracování. Nyní se obdobná debata vede na úrovni Evropské unie, kdy se v rámci revize směrnice 95/46/ES hledá obdobné řešení v rámci pojmu „zvláštní kategorie údajů“ (definice v článku 8 odst. 1).

„Objevení deoxyribonukleové kyseliny a kódování sekvencí aminokyselin jejím prostřednictvím a tudíž zápis genetického kódu měl za důsledek mnohé nové přístupy v různých oborech lidského počínání. Jedním z vedlejších produktů tohoto výzkumu bylo zjištění, že nejen celá DNA, popř. celý kódovaný zápis, ale i posloupnost výskytu jistých komponent, může jednoznačně identifikovat osobu jejího nositele. Existuje tudíž identifikace osob podle tzv. profilů, tj. posloupnosti určitých komponent DNA. Profily používané v českém Kriminologickém ústavu jsou natolik jednoznačně vypovídající, že žádné dvě různé osoby (až na jednovaječná dvojčata) nemohou mít stejný profil, tudíž lze hovořit o

---

⁹⁶ MAŠTALKA, Jiří. Návrh právní úpravy kamerových sledovacích systémů. *Informační bulletin Úřadu pro ochranu osobních údajů*. 2011, 2

jednoznačnosti identifikace. (Naproti tomu, jelikož v každé DNA jsou informace od otce i od matky nositele, lze na základě profilů DNA vyčíst příbuznost, například potvrdit či vyloučit otcovství.)⁹⁷

Z mého působení na ÚOOÚ vím, že často přicházely stížnosti či dotazy týkající se zaznamenávání osobních údajů, včetně tzv. bukalního stěru do Národní kriminalistické databáze DNA. Sekundárním problémem bylo často zdůrazňované právo Policie České republiky provést tento odběr i proti odporu obviněného. První otázkou je, komu by se měly takové vzorky odebírat. Obecně platí, že se takové odběry osobních údajů provádí u obviněného, tzn. osoby trestně stíhané. Zde asi každého napadne otázka: Opravdu u každého? I přesto, že se tomu dá jen těžko uvěřit, tak ano. To znamená, že i rodič, který např. nezaplatil výživné a je možné ho obvinít, může být podroben tomuto stěru, což v tomto případě nemá přílišného významu, minimálně proto, že se na něj může vztáhnout účinná lítost, ale záznam v Národní kriminalistické databázi DNA má již veden. Je pochopitelně možné požádat Kriminalistický ústav o informaci, zda uchovává nadále údaje o osobě, která byla předmětem trestního stíhání, ale i přesto, že bude odpovězeno kladně, a následně bude zažádáno o vymazání těchto údajů, není jisté, zda takto Ústav bude konat. Z praxe si nevybavuji případ, kdy by Ústav takové žádosti vyhověl. Jsou již tendence vykládat tuto povinnost restriktivně, ale bez právní úpravy to bude nadále velkým problémem, protože vše bude záviset na přiměřenosti konání a na úvaze příslušníků Policie České republiky, tak i zaměstnanců Kriminalistického ústavu.

---

⁹⁷ BENDOVIÁ, Kamila. Jak vzniká Národní kriminalistická databáze DNA a či profily v ní mají být? *Informační bulletin Úřadu pro ochranu osobních údajů*. 2011, 1

Závěr

Cílem diplomové práce bylo předložení souhrnné informace k problematice ochrany osobních údajů. Tato problematika prostupuje mnohými právními odvětvími a dotýká se prakticky každého člověka žijícího v moderní společnosti. O prostupování právními odvětvími hovoří počet právních předpisů, které byly v práci použity s tím, že snahou bylo minimalizovat počet užitých právních předpisů.

Celkově lze říci, že téma bylo zvoleno nevhodně a na formát, tedy včetně rozsahu, diplomové práce velmi široce. Ochrana osobních údajů se vyvíjí dynamicky, což se promítá do právních předpisů v rámci českého právního řádu. Nelze v tomto bodě opomenout ani legislativu Evropské unie a působení několika nadstátních kontrolních orgánů a institucí, jež vydávají svá stanoviska, kontrolní zprávy a vyjádření, která mají svůj význam a předznamenávají další vývoj v tomto právním odvětví. Důsledkem snahy o dodržení formátu, rozsahu diplomové práce, bylo zpracování tématu spíše povrchně celkově, než analyticky konkrétně, což je pochybením autora práce.

Nečekanou nevýhodou tohoto tématu byl nedostatek kvalitní literatury, které se v průběhu zpracovávání práce omezila na dvě až tři publikace. Cizojazyčná literatura byla dosažitelná ještě s většími problémy, a to i přesto, že autor byl v úzkém kontaktu s Úřadem pro ochranu osobních údajů, včetně knihovny.

Zajímavým zjištěním byl stav judikatury týkající se ochrany osobních údajů, která je omezená na minimum, a především která nemá žádná publikovaná rozhodnutí. Taková rozhodnutí by jistě měla za následek lepší aplikaci zákona o ochraně osobních údajů, např. ve vztahu k zákonu o svobodném přístupu k informacím.

V této práci se podařilo zaktualizovat stav užívaných právních norem, které byly užívány v publikacích, a které byly například novelizovány či zrušeny a nahrazeny normami novými (nový zákon o Policii České republiky nebo nový zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu).

Zároveň se podařilo zmonitorovat budoucí vývoj na úrovni Evropské unie,

kde byl předložen návrh nového nařízení Evropského parlamentu a Rady o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováváním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (obecné nařízení o ochraně údajů), které předznamenává další pokrok a posun v ochraně osobních údajů na celoevropské úrovni.

Na závěr diplomové práce autor přikládá své zkušenosti a názory získané během praxe na Úřadu pro ochranu osobních údajů, které souvisí s aktuálními problémy a tématy. Tato témata nejsou významná pouze pro Úřad pro ochranu osobních údajů a pro jeho rozhodování, ale i pro celou společnost, která většinu těchto témat sleduje a velmi citlivě na ně reaguje, což většinou způsobí aktuální medializace problému ve sdělovacích prostředcích, a Úřad pro ochranu osobních údajů tuto medializaci pozná v momentě, kdy se např. zdvojnásobí nebo ztrojnásobí nápad dotazů a stížností na dané téma.

Veškerá témata, která jsou sledována aktuálně, mají vážnou vadu. Tou vadou je, že jim chybí normativní provedení. Můžeme zde diskutovat o mnoha palčivých tématech jako o kamerových systémech, o problematice DNA, o zákonu o svobodném přístupu k informacím či o problematice ochrany osobních údajů dětí na internetu nebo bezpečnosti kyberprostoru vůbec. Bohužel tyto diskuse příliš nereflektuje český zákonodárce. A když už měl zákonodárce vypracovat příslušnou legislativu, nesplnil to a už se k danému problému nevrátil, viz kamerové systémy.

Obecně můžeme na závěr říci, že problematika ochrany osobních údajů je neustále bez výraznější osvěty, i když každým rokem se Úřad pro ochranu osobních údajů snaží pro osvětu dělat víc a víc. Právní povědomí lidí, a bude to způsobeno i nechutí se čímkoli zabývat, což má za následek jakési ad hoc výkřiky občanů, kteří si na Úřad pro ochranu osobních údajů chodí pro právní rady zdarma, je nízké. Bohužel při pohledu na dnešní společnost se musí pouze konstatovat, že právní povědomí je nízké. První, kdo by měl dát impuls, by měl být Parlament ČR a politická reprezentace vůbec. Může se zdát, že se odbočuje od tématu, ale právě ochrana osobních údajů a právo na svobodný přístup k informacím, to je to, co občany zajímá, protože je zde budován pruh komunikace, který by mohl znamenat pro občanskou společnost jistou míru kontroly nad veřejnými posty, ale nejdříve by se muselo vyprecizovat postavení

těchto dvou zásadních práv, na což si asi budeme muset ještě počkat, s vírou že naše legislativa úplně nezaspí, neboť možné hrozby o kterých se zainteresovaně hovoří především na západ od našich hranic, nabývají reálných podob.

Summary

The aim of this thesis is to introduce a personal data protection survey. This subject influences many law branches and touches almost every person living in modern society. Parallel to development of modern technology increase the call for raising public awareness of personal data protection and it's effect on society. Introduction focuses on historical-normative outline of the subject which begin in the 70's of 20th century parallel with expansion of using computers. Another section analyses theoretical background of personal data, it's processing and obligation connected with it's processing including data subject's rights and status of supervisory authorities. Thesis uses the relevant personal data legislation valid for European Union which is closely connected to the subject. At the end of the thesis author added his experience and opinions gained during his practical training at The Office for Personal Data Protection that are connected to current matters and topics. These topic are not relevant just for The Office for Data Protection but for the whole society as well.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

- BARTÍK, V., JANEČKOVÁ, E. *Ochrana osobních údajů v aplikační praxi (vybrané otázky)*. 1. vydání. Praha : Linde, 2009
- BARTÍK, V., JANEČKOVÁ, E. *Zákon o ochraně osobních údajů s komentářem*. 1. vydání. Olomouc : ANAG, 2010
- CAREY, P. *Data protection : A practical guide to UK and EU Law*. Second edition. Great Britain : Oxford University Press, 2004
- KLÍMA, K. *Ústavní právo*. 3. rozšířené vydání. Plzeň : Aleš Čeněk, 2006
- KLÍMA, Karel, et al. *Komentář k Ústavě a Listině*. 2. rozšířené vydání. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009
- KUČEROVÁ, A., BARTÍK, V., PECA, J., NEUWIRT, K., NEJEDLÝ, J. *Zákon o ochraně osobních údajů. Komentář*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2003
- KUČEROVÁ, A., NONNEMANN, F. *Ochrana osobních údajů v otázkách a odpovědích*. 1. vydání. Praha : BOVA POLYGON, 2010
- KUCHTA, Josef, et al. *Kurs trestního práva: Trestní právo hmotné. Zvláštní část*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009
- MATOUŠOVÁ, M., HEJLÍK, L. *Osobní údaje a jejich ochrana. Právní rukověť*. 2. vydání. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008
- MATOUŠOVÁ, M. a kol. *Ochrana osobních údajů v otázkách a odpovědích*. 1. vydání. Praha : ASPI, 2004
- MORÁVEK, J., BURIAN, J. *Předávání osobních údajů do zahraničí: česká a evropská právní úprava, otázky a odpovědi*. 1. vydání. Praha : Linde, 2012
- ŠÁMAL, Pavel, et al. *Trestní zákoník II. § 140 - 421 : Komentář*. Praha : C. H. Beck, 2010
- Společný kontrolní orgán Europolu. *První zpráva o činnosti společného kontrolního orgánu Europolu za období od října 1998 do října 2002*. Brussel - Secretariat of the Europol Joint Supervisory Body, 2004
- Společný kontrolní orgán Europolu. *Druhá zpráva o činnosti společného kontrolního orgánu Europolu za období 2002 - 2004*. Brussel - Secretariat of the Europol Joint Supervisory Body, 2005
- Společný kontrolní orgán Europolu. *Třetí zpráva o činnosti společného kontrolního orgánu Europolu za období od listopadu 2004 do října 2006*. Brussel - Secretariat of the Europol Joint Supervisory Body, 2007
- Společný kontrolní orgán Europolu. *Čtvrtá zpráva o činnosti společného kontrolního orgánu Europolu za období od listopadu 2006 do listopadu 2008*. Brussel - Secretariat of the Europol Joint Supervisory Body, 2008
- Stanovisko č. 4/2010 k evropskému kodexu chování FEDMA pro používání osobních údajů v přímém marketingu ze dne 13. července 2010 Pracovní skupiny pro ochranu údajů zřízené podle článku 29

Články

- BARTÍK, Václav, JANEČKOVÁ, Eva. Zákon o svobodném přístupu k informacím doznal další korekci, hranice soukromí znovu posunuta. *Práce a mzda*. 2011, 8
- BENDO VÁ, Kamila. Jak vzniká Národní kriminalistická databáze DNA a či profily v ní mají být? *Informační bulletin Úřadu pro ochranu osobních údajů*. 2011, 1
- BURIAN, David. Kamerové systémy z pohledu zákona o ochraně osobních údajů. *Informační bulletin Úřadu pro ochranu osobních údajů*. 2011, 2
- MAŠTALKA, Jiří. Návrh právní úpravy kamerových sledovacích systémů. *Informační bulletin Úřadu pro ochranu osobních údajů*. 2011, 2
- MORÁVEK, Jakub. Kdy lze jako důkazní prostředek připustit záznam z kamerového systému? *Právní rozhledy*. 2011, 13

Právní předpisy

Ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992, Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb., 515/2002 Sb. a č. 319/2009 Sb.

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech

Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 101/2000 Sb., zákon o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 130/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších zákonů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 132/2006 Sb., o kronikách obcí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů

Doporučení R (87) 15 ze dne 17. září 1987 Výboru ministrů Rady Evropy o používání osobních údajů v policejní oblasti

Listina základních práv Evropské unie ze dne 20. prosince 2007 v konsolidovaném znění ze dne 30. března 2010

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001

Nařízení Rady 515/97/ES ze dne 13. března 1997

Návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady o ochraně fyzických osob v

souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (obecné nařízení o ochraně údajů) ze dne 25. ledna 2012

Rámcové rozhodnutí Rady 2008/977/SVV ze dne 27. listopadu 2008 o ochraně osobních údajů zpracovávaných v rámci policejní a justiční spolupráce v trestních věcech

Rozhodnutí Rady 2007/533/SV o zřízení, provozování a využívání Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II)

Rozhodnutí Rady Evropské unie č. 2009/371/SVV ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu (Europol)

Rozhodnutí Rady 2009/917/SVV ze dne 30. listopadu 2009 o používání informačních technologií pro celní účely

Rozhodnutí Rady ze dne 28. února 2002 o zřízení Evropské jednotky pro soudní spolupráci (Eurojust) za účelem posílení boje proti závažné trestné činnosti

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002, o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/24/ES ze dne 15. března 2006, o uchovávání údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí a o změně směrnice 2002/58/ES

Smlouva o Evropské unii ze dne 7. února 1992 v konsolidovaném znění ze dne 30. března 2010

Smlouva o fungování Evropské unie ze dne 25. března 1957 v konsolidovaném znění ze dne 30. března 2010

Úmluva k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích (tzv. Schengenská úmluva, z roku 1990)

Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat, přijatá Radou Evropy 28. ledna 1981

Úmluva o používání informační technologie pro celní účely, vypracované na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii ze dne 26. června 1995

Úmluva o zřízení Evropského policejního úřadu (Úmluva o Europolu), založené na článku K.3 Smlouvy o Evropské unii, přijaté v Bruselu dne 26. července 1995

Úmluva ze dne 19. června 1990 k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích („dále jen „Schengenská prováděcí úmluva“) v konsolidovaném znění z 5. dubna 2010

Nařízení vlády č. 277/2011 Sb., o stanovení vzoru průkazu kontrolujícího Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Judikatura

- Nález Ústavního soudu (Pl. 24/10) – zrušení ustanovení § 97 odst. 3 a 4 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích
- Rozsudek Městského soudu v Praze (7 Ca 2042005-49) - kamerový systém v obytném domě
- Rozsudek Městského soudu v Praze (9 Ca 4/2008-33) – zpracování osobních údajů cestovní kanceláří
- Rozsudek Městského soudu v Praze (9 Ca 261/2004-43) - zveřejňování usnesení rady a zastupitelstva města s osobními údaji na Internetu
- Rozsudek Městského soudu v Praze (11 Ca 298/2008-47) – kamerový systém v budově školy
- Rozsudek Městského soudu v Praze (11 Ca 433/2008-89) – ochrana soukromí vs. ochrana majetku; kamerový systém umístěný v hotelu
- Rozsudek Městského soudu (33 Ca 51/2002-18) - neposkytnutí informace dle zákona č. 106/1999 Sb. - zpřístupnění textu správní žaloby podané proti rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu (1 As 36/2008-77) - zpracování osobních údajů (včetně rodného čísla) exekutorem
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu (1 As 93/2009-121) – k povaze řízení, která ÚOOÚ vede v oblasti ochrany osobních údajů (kontrola či správní řízení jsou zahajovány zásadně z moci úřední, nikoli na návrh)
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu (2 As 45/2010-68)
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu (3 As 21/2005-105) - povinnost zabezpečit osobní údaje dle § 13 zákona č. 101/2000 Sb.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu (5 As 57/2010-79)
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu (6 A 83/2001-39)
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu (7 As 58/2002-40) - zpracování osobních údajů (včetně rodného čísla) čtenářů veřejnými knihovnami
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu (9 As 34/2008-68) – souhlas se zpracováním osobních údajů, definice pojmu osobní údaj a postavení pojišťovacího zprostředkovatele jako správce
- Usnesení Ústavního soudu (I. ÚS 28/02) - likvidace některých osobních údajů získaných při sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001
- Usnesení Ústavního soudu (III. ÚS 672/01) - spor o rozsah kompetencí ve věci příslušnosti k přijetí rozhodnutí o tom, které údaje mají být zjišťovány a dále zpracovávány v rámci sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001
- Usnesení zvláštního (tzv. kompetenčního) senátu (Konf 56/2009-7) – příslušnost soudů k rozhodování o náhradě za porušení povinností stanovených zákonem č. 101/2000 Sb.

Internetové zdroje

BERÁNEK, Jaromír. Rozhlas.cz [online]. 2012 [cit. 2012-01-10]. Použitelnost soukromých záznamů při dokazování. Dostupné z WWW:
< http://www.rozhlas.cz/cro6/komentare/_zprava/1001773>

Eurojust.europa.eu [online]. 2012 [cit. 2012-03-16]. Role společného kontrolního orgánu Eurojustu. Dostupné z WWW:
<<http://www.eurojust.europa.eu/Pages/languages/cs.aspx>>

Eurojust.europa.eu [online]. 2012 [cit. 2012-03-25]. Znejte svá práva. Dostupné z WWW:
<<http://eurojust.europa.eu/Pages/languages/cs.aspx>>

Europol.europa.eu [online]. 2012 [cit. 2012-03-13]. Data protection. Dostupné z WWW:
<<https://www.europol.europa.eu/content/page/management-147>>

Europoljsb.concilium.europa.eu [online]. 2012 [cit. 2012-03-16]. O společném kontrolním orgánu. Dostupné z WWW:
<<http://europoljsb.consilium.europa.eu/about.aspx?lang=cs>>

ŘEHÁK, Dušan. *Epravo.cz* [online]. 2005 [cit. 2012-01-06]. Kopírovat či nekopírovat? Dostupné z WWW:
< <http://www.epravo.cz/top/clanky/kopirovat-ci-nekopirovat-31986.html>>

Uoou.cz [online]. 2012 [cit. 2012-03-16]. Společný dozorový orgán (Joint Supervisory Authority). Dostupné z WWW:
<<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=133&submenu=138&loc=698>>

Uoou.cz [online]. 2012 [cit. 2012-03-18]. Evropská unie. Dostupné z WWW:
<<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=50&submenu=52&loc=856>>

Uoou.cz [online]. 2012 [cit. 2012-03-18]. OECD. Dostupné z WWW:
< <http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=50&submenu=54>>

Uoou.cz [online]. 2012 [cit. 2012-03-18]. Mezinárodní aktivity Úřadu. Dostupné z WWW:
< <http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=50&submenu=51>>

Uoou.cz [online]. 2012 [cit. 2012-03-18]. Tiskové zprávy a konference. Dostupné z WWW:
<<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=15>>

Uoou.cz [online]. 2012 [cit. 2012-03-18]. Na aktuální téma. Dostupné z WWW:
<<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=14&loc=328>>